

662-93- P1547 / P. 1547.1
4-75
a. ru. yəqwa, v. n. maan.

apsua bazta

anban aſtaxı açayə içaſa.

81.602-93
4-75

a. m. uoqua, v. n. maan.

~~455~~
501

~~Agaz 4/94~~

apsua bəzla

anban aſtaxı açayə iicaſa.

axpaſi iſweinə atəſra.

apsnə assr jlarkomçar ifakunaronomeit.

— 1935 s. — aqna — apsnəp hantkarra ſque təſra

НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА

15471

32-19.5, 04

ВОЗВРАТИТЕ КНИГУ В НАЗНАЧЕННЫЙ СРОК
დავბრტოთ ვაშეო დაბრტოშუა ვაშეო

А. М. ЧОЧУА и М. МААН

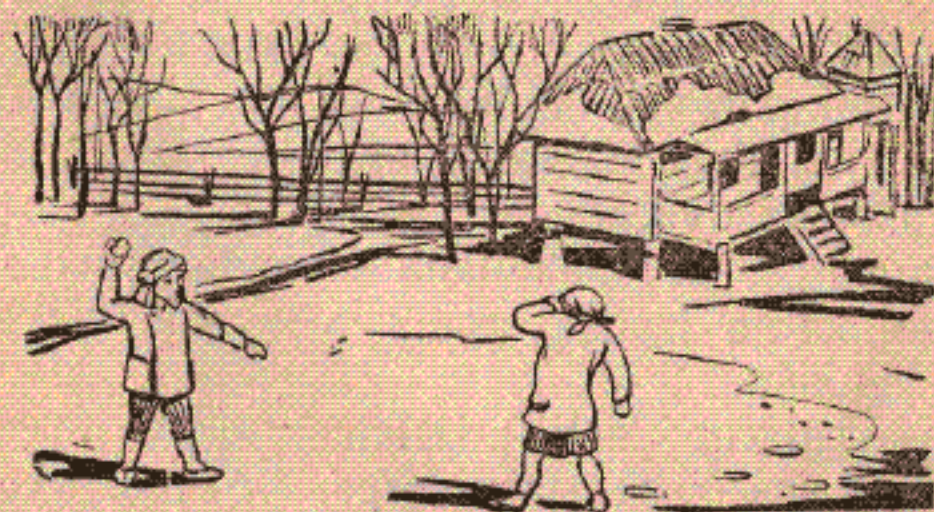
КНИГА ДЛЯ ЧТЕНИЯ ПОСЛЕ БУКВАРЯ

ДЛЯ ПЕРВОГО КЛАССА

*Утверждено Наркомпросом
АССР Абхазии*

ა ზ ე ნ.

აზენ მზკუა: დეკაბრ, იანვარ, ფევრალი. აზენ
ამრა გელოიტ დაარა აამთა ანკალაკ, იტალოიტ ირლასნე.
ამს ხუყურ, აჭხ დუურ. აზენ ამრა ადგილ
იმაყნე იაკურხოიტ, არხარაგიე უი აყარა იამამ,
უბრი აზე იxitaxoit. აზენ აკუა რაჟოურ, აკუა კერ-
ცხოიტ, ისხოიტ.

აზენ ასე აუეიტ, იცააუეიტ. აზბაარაკუა, აზე ხუყ-
კუა აჭაა რელოიტ. აფსაარკუა ჭაგოიტ, ალარახკუა,
აგეგლეგკუა აბნარლერა ილაჟოიტ. ახუაყა-მაყაკუა
რეერჯახუეიტ.

ა ზ ე ნ ს ა ხ ი ა.

აღარეჟარ ზეგიე სელა რეტარჩიეიტ. ადგილ სელა
აფხნაჟეიტ. უაქსლაკგიე ზეგიე ჭკუაკუაზა უელა
აახნაკუეიტ. აკლაკუა ასე ირეკუჟუ ამრა ახაკურხო
იერცერუა ირანხა იგელოურ, აინკუა რენე ამცა
აქეიკუერჯოზ რეებრაკუა ირეკუერსანე ალალალ გენ-
გეჟულა ირანე-ჯეცახა ირისსე ირკედკნაჟალოურ.

ardənakua iXuap-xuapza asə şkuakua iaxəlatəu
asə araja əlarıu qufar.

abardkua akuməronaon (agumarkatəl) axər-
pəu ikueiceia, kuicuła ikapxoit. açara yər-
yərua akuməronaon iacklasueit. araxu adaxia
zəjra indəlrəjəz amərxuaga rəvara atanə, apəa-
quakua irəçagəloup.

apxiaṛi asə.

ugəl, nan luman, iumboi asə şaua-ña xiəlkan
ləbṛə nikulərgəeit ləykun. luman aiarta pxa
ləjəmtanla alçra ijeməian, axa asə azbaxu ani-
aha aşər-ña dyacqəit.

xəma-psəma iəaailaħanə danəndəlç ibeit asə
aħaṭa-ħaṭa-ña işauaz. asə oyə ieimaa intapsa-
rəpə iauxian.

asə aaltxnə dachait, ixıfələza iəaçə inəçalt.
asə bəbəşza, apşa alaxumarua, irgeṭua, irxən-
ña iaman.

— uarəj, uarəj aueit-ña, akəi-ña luman
ibṛə aagəeit.

kraamta asə dəlxumarua dəlan, asə-rkuəm-
pəl qaço.

ləṭxia qaləeit, uaii nan, aşkolaxığıə acara
iaamtəup-ña ian xiəlkan ləbṛə anga, iləpkua
atəgu-təgu ña ikədqio abarça daaçapalt. iəə zze,
krəfa-krəj, iṭqukua aaltxnə: „asə pala-pala
qan iuapa naçaskəit“-ña akıkiə-ña afa ħo aşkol-
axı dceit.

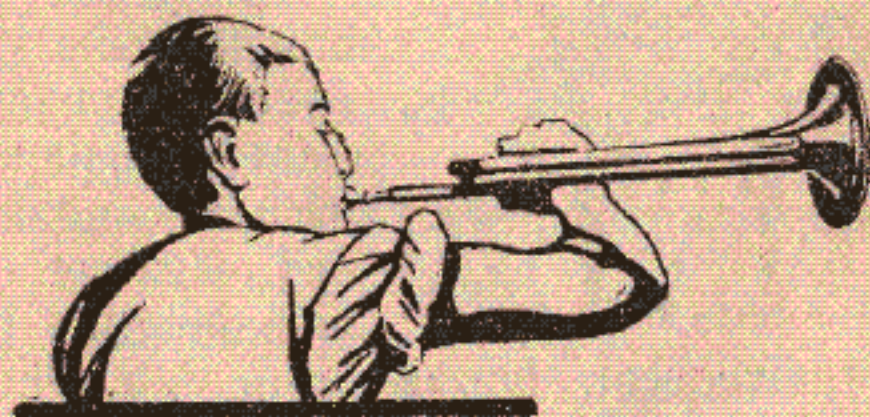
aşkol ašta aqnə axuykua foukə asə ilaxu-
maruan, dəva foukığıə asə aoyə isaxia alərxuan.

okṭiabriatə.

hara okṭiabr haykunṭəup,
okṭiabriatə hara ihaxısup,
aqajlar rzə harlaşagəup,
huəsaz hara—haxəioup!

hara hual—çarəup,
haiçamxakua pxia-carəup,
apionerja hrəxızarəup,
uərt hara lıpsaxrəup.

hara hzəftəu dərroup
çarala uəsərup,
haihabaja hrəxızarəup,
uərt rəpsə dharfarəup.

abəki sasueit.

apionerjei okṭiabriatṭjei-tu-tu-tu!...
abəki sasueit iṭmahuei-tu-tu-tu!...
haçagəlanə lenini ştalini rbiraq-du-du-du!...
haiasṛ alaşaraxı, hanəlap amya-du-du-du!...
açaradara harzı-zənza-zənza-zənza!
napeikuşala halagan açara-açara-açara...

apionerjei oktiabratjei-tu-tu-tu!...
abəki sasueit imahuei-tu-tu-tu!...
leixa aşkolaxi zegiə-zegiə-zegiə!...
dnəmxait şkolda azgiə-azgiə-azgiə!

vladimir ilia-ipa lenin (ulianov).

lenin danxuəz volodia-ña istan. ijlə-
tqia ulianov aup. axa
danduxa, apolicia
iftazaynə danəqala
lenin ijləieit.

lenin danxuəz da-
ara dəykuna çarən,
dəxumaryən, aguab-
ziara iman; napə zlə-
eikuaz neimgzar iua-
mzt. iyəzjei iarei
anəxumarua baap-
srak, ramxaqaçar, iyəzja rxara ixə lakuiçon
laxi rmourazə. abri azə lenin iyəzja zegiə rəpsə
aipş dərbon.

lenin aşkol dantaz.

revoliucionerk, lenin danxuəz dəzdəruaz
uəs iheit; ulianovraa nxon akalaki simbirsk aqnə.
uəsk azə dəstaxxəit aleksandr, vladimir
iafeihabə arevoliucia uəs azə iknahənə irfəz.

sceit simbirsk. ijtəntənən, aamta bɿ-saatk
əqan. ulianovraa rguat sanəntala, ykun-
farxik, dəjreşkuaza, iquaqu aɿgur əkuçanə,
daaspəlt. aleksandr ulianov dudəruazar-ña siaz-
çaait ispəlaz aykun; aykun aşaku dasuazla
inapkuə aaidipsalan „aleksandr“-ña ibjə nair-
gəeit. aleksandr ulianov ilaki ixuda ixfnə daa-
kəlst. haaibadərt.

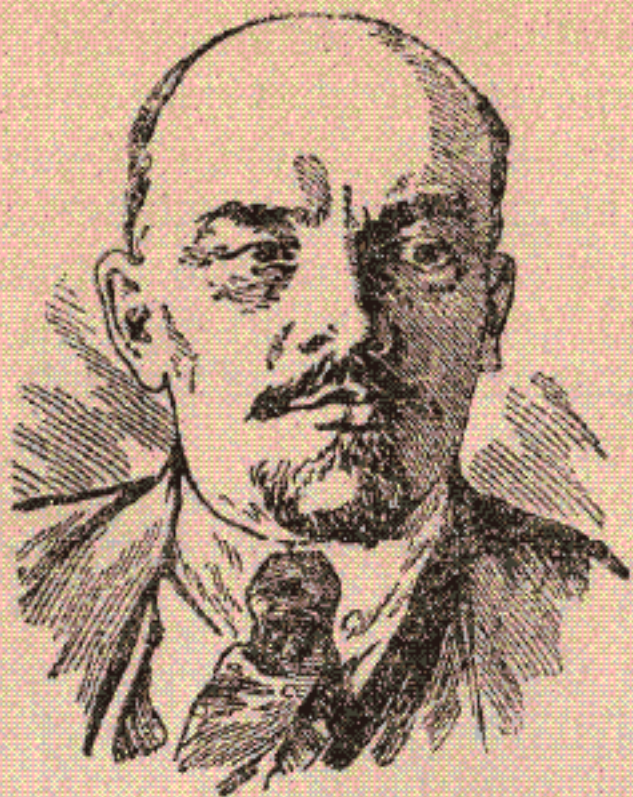
— dusərdəruəit, ari safeiçb, volodia, hapxiəqa
dukat duxargiə iudəruazi, oje agimnaziaç x-klas-
sk, rqnə droup.

volodia abərgja reips, ixə-içə aqaçanə, ibjə
aarganə, ilapkuə neidərllanə, snapə aasəmixt.

mzkə sənxeit ulianovraa rqnə. aleksandre
sarei arevoliucia atəzla anaajəraagalak, volo-
dia dlaxt-çəxtza dənhadralon. atəzlañara haxən-
zaçəz tənq iləmha azkədçanə dahzəzəryuan.
iara eskiəngiə jajaxuərtas iman arevoliucia atə-
zla, sibra auaa rdəkuçara. ua saxənzaqaz daara
deləskaait volodia, ibziəngiə izdərt hapxiəqa
aoyradu şilçuaz, aqajlar ruəs azə.

vladimir ilia-ipa aqajlar rzə dəkupayup.

vladimir ilia-ipa iafa, aleksandr, aqajlar rxə-
kuitrazə daxəkupoz daxərqiənə dəknahanə dərfit.
uəsqa vladimir ilia-ipa ixəçuan 17 ş.
iafa ipsra daara darxuəcit.
ui inarknə vladimir ilia-ipa aqajlar rəpsta-
zara aionçrazə, rxakuitrazə, akupara dalagəeit.

auəsujə edikəlt. aŭqukua rziyuan, akupara, şataxəz rənçanə. aizarakua rqnə auəsujə idir-
çon auəsujə axakuitrazə işəkupaşa.

auəsujə vladimir lenin bzia dərbon, izxuəcu-
an. auəs şurp-ña amya izkuiçoz ikulanə iruan.

lenin iñeiŭ—haaqumçzakua hara haŭə-
zaroup-açara, açara, açara!

lenin.

ui iñoz-başa iñomzt,
izeihozgıə irahuan;
ui idirçoz başa inxomzt
ialaŭazon adunei!

vladimir ilia-ipa auəsujə rəklass daxadoup.

vladimir ilia-ipa ifakuirgəlt abolışevik par-
tia, auəsujə eidəzkəloz axakuitrazə akuparaan.
oktiabrçi arevoliucia qaləit iarei ştalini
rnapıgarala.

vladimir ilia-ipa aduneiŭ proleŭariat daxadoup.

lenin dəpsit, axa lenin iuəs psra akuəm.

vladimir lenin dşərzəz.

amŭəşa, 27 ianvar zki j-ŭi yajei pŭba şkusa
raan moskva dərzuən lenin. aŭnə daara iça-
uan. xuugıə dugıə aulicakua dərpiŭ, iakuşanə
igəlt lenin daxkŭəz aynə. gup-gupla iynalanə,
kraamta iyeixagəlanə indəlçuan. aamta pŭ-saatk
qaləit. iaraznak, eidkəlou socialistŭ sovet res-
publikakua rqnə exabalakgıə adəoiŭbakua, aoi-
bakua, afabrikakua, azauadkua auəsura iaquçt.
adəoiŭbei, aoiŭakuei, azauadkuei, afabrikakuei
zegıə rəbŭkua dərgo ialagəit. abŭkua zegıə
anaailala xəntŭ abzarbzankua tŭeiŭ. lenin amov-
zolei dtadərgəlt.

iosif vissarion-ipa stalin.

lenin içayə bzia iosif vissarion-ipa stalin imyapigoit lenin iuəs du—asocializm argələra. iosif vissarion-ipa inapxgarala asocializm argələra haçun. stalin aduneir proletariət daxadoun.

stalin—auəsuyə dipoun. diit kərtəlan, aka-laki gori aça. danəyadas inarknə auəs aziua dalagəit auəsuya rxakuitra. xəigzara, xşatara qamçakua auəs iuan. stalin daara auəs iciuxian lenin.

añəntkar ixaan auəsuya rxakuitra auəs axaziua d-xərqianə daara kər baxtala ddərguaqxian, lassə-lassə dətakua. xunt daxərgaxian sibrqa, axa uaxir dəbnalanə daanə dəryagiəx dalagon auəsura. açəxurənri axgaraan, ua dənxeit 4 ş.

oktiabrri arevoliucia aan auəsuya drədgəlanə, xadara rəzua, apoməlyikjei akapitalistjei drabafuan. iara inapxgarala ar qapf raotaja iriait.

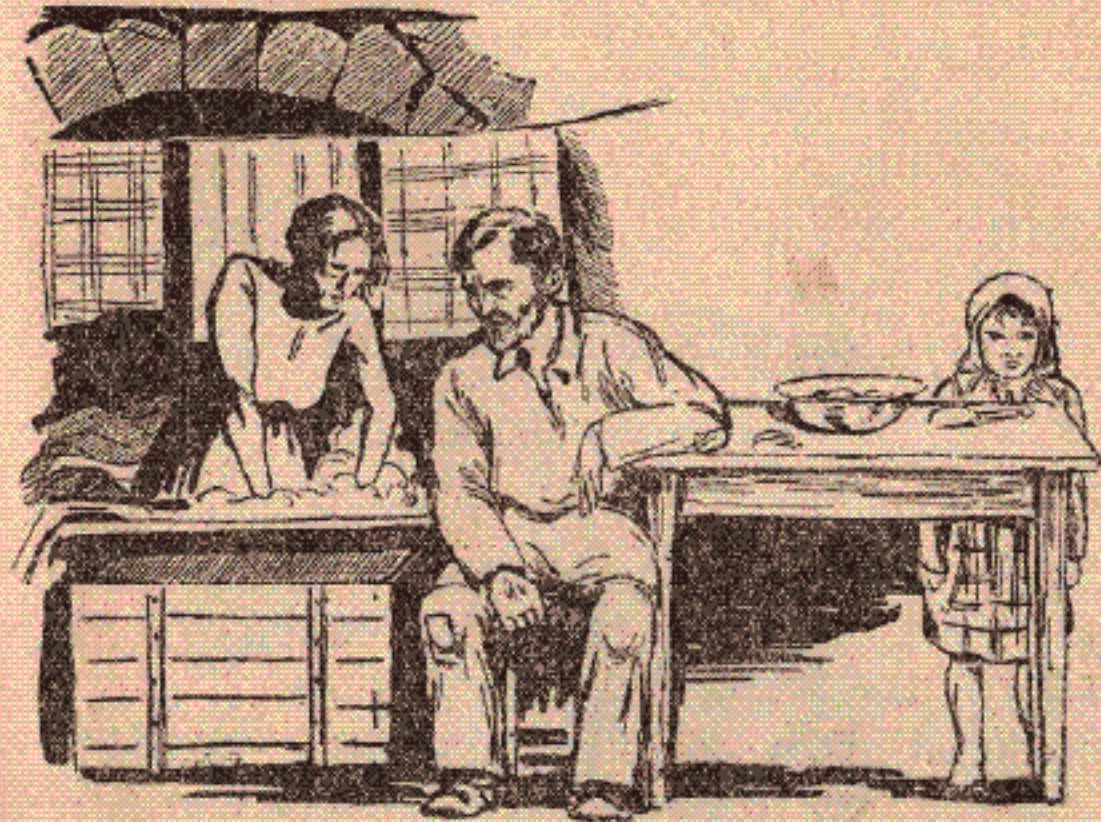
lenini iarej egiərt ayəzja rədkəlanə apstazara çəc argələra iaçən.

lenin dəpsit, axa inxəit lenin ipartia, auəs şauəc iaua. stalin ui daxadoun.

stalin auəsujəi anxajəi adunei aqnə iqou. zegiə dərxadoun.

kən iajab.

— dad, dad! işsouhara, uara, añəntkar ixaan auəs şəuuaz azauad aqnə. işsouhara, uəsqanri təpstazafa-ha diazçaait tət-xuyə iabdu kən.

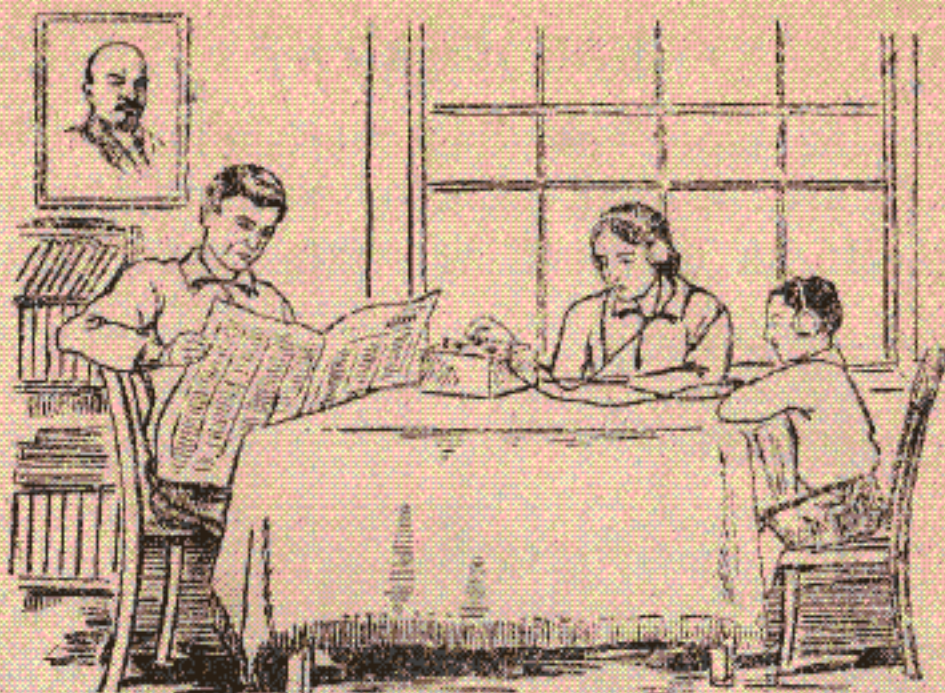

auəsuyə arevoliucia.

— aa... tət səlaşara! sara auəs zuan aoiuxərtə zauad aqnə, akədkua sərhəzon, aoiukua eikuşon...

ee! iabaqaz uəsqan apstazara! auəsuya esmşa auəs ruan, iahxələpsəz akə iguampxar aştraf hakuicon, mamzargiə rəchafarak qamçakua zənzask haləicon.

auəsuyə auəs şiua matərk dakufar, agra touər, iouaməzt acxəraara, uaha auəsura zədxuartam-ha zənzask dalcənə ddəkurçon.

anəsuyə arevoliucia aftaxı.

auəsuya rzə uəsqañ iqamzt rqa zəxiyoñ organizaciakua, uəsqañ auəsuya uaaəəysas irp-xiazoməzt, apsrkua reips irəxuapşuan. ausuya iaadərhanaz zegiə azauad ztəz igon.

azqaarakua: dəşpa lazcaat tət xuyə labdu? kan auəs abeiuañ? auəsuya saqa-saqa saat auəs ruazi? iqazma auəsuya rqa zəxiyoñ organizacia? eiqətrpşə ajəť auəsuyə ipstazafei hara huəsuyə ipstazafei.

ajəť ahəntkar ixaan anxaña irpstazafaz.

ajəť aurəs həntkar ixaan aqajlar rəpstazara daara iygian. anxaña adgiəl maynə irəman adgiəl zegiə rəmpəçakən tauadi aamstei. anxaña uərt rədgial iaxəkuaarəxuaz aqəñt irəmər-xuan raarəxra abza, xparak. anxañə vəbziak iaazar dakuitəmzt, amapa bzia iñiçar tauadi

aamstei iruamzt, anxaña rəar aşkol eihabəra-kua rtalara iakuitəmzt. alaścara iççər tauadi aamstei irtaxəmzt. aqanxaña rəar tauadi aamstei işərtaxəz inəqurgon, idəronəqvan, aɣgia-məɣgia ddəruan.

afaarɣəra mɣəşə.

ajəť ahəntkar ixaan auəsuya rəpstazara zən-zask, ianəɣɣiaxa, amla ipsua ianalaga, rɣuaqra ahəntkar iləmha aqənza inargzarc rtaxxəit.

aparıja, ubas egiərtɣiə ahəntkar imaçuya auəsuya agura ddərgəit, ahəntkar rɣuaqra idə-ruəzar xuartak, riton-ha.

ianvar 9 (22) rzə leningrad (peterburg) amɣəşəvənə auəsuyei anxañei eizeit rəhsakuei rxuykuei rəmanə.

ahəntkar ipatret, anəxakua, abiraqkua knə xəitahara ahəntkar iaxı idəkult.

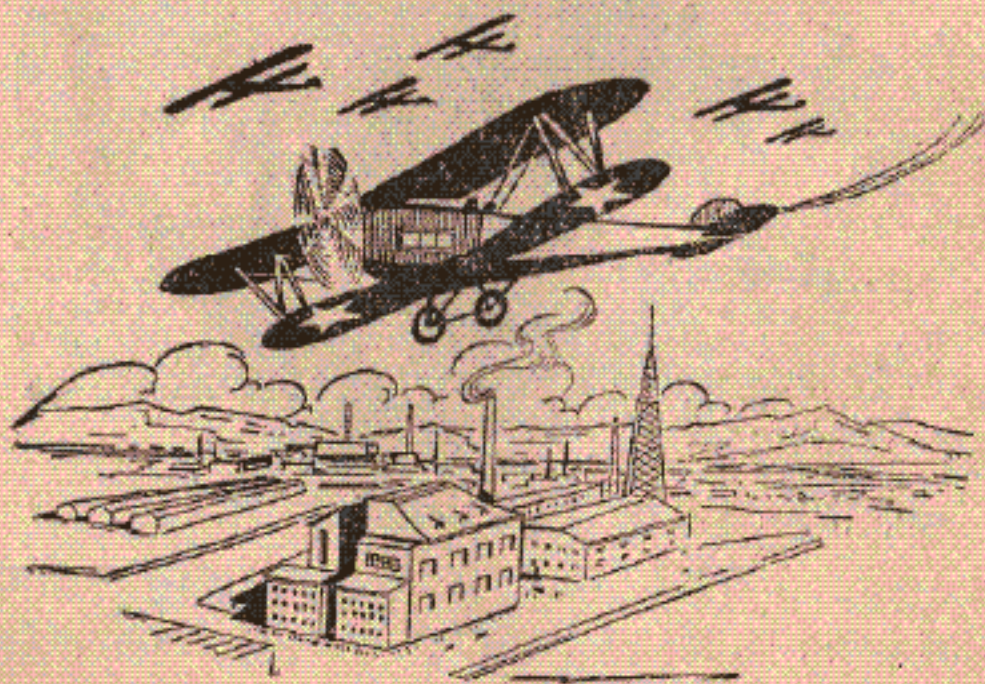
añəntkar auəsujə idimkəlt, ar rəjiçeiť. ƣəla
iaaz ar auaa aƣəlamx iadərgəeiť. ar aqajlar irə-
laxəsua, axaja, ańsa, axuukua quaquasa iřtarçeiť.
ari amř idnardəť aqajlar añəntkar xaala
akgĩa řrimtoz, axakuitrazə iřataxəz akupara.

ari amř—afaarťəra-mƣəřa axıřəup. 9 (22)
ianvar azə iahgualaharťoiť auəsujə akgĩa zxara-
mz rtaxara.

azçaarakua: auəsujəi anxajəi añəntkar ixaan irpřtazafazi?
afaarťəra-mƣəřa auəsujəi anxajəi idnardərzi?

a e r o p l a n .

duk ƣuam auaa eroplanla anəquara ialagə-
eistei. eroplanla anəquara manťaloup; ari, ajlari
aidaraxiantei irlasnə imyapanagoiť.

aeroplan daara ixuartoup ģəntkarra xıyagas.
hsovet respublikakua ģəntkarrak iaçamxarcə,

asovet mƣə nagzara aurcə, azk ieips zegiə
haidgəlaroup, hamƣ eilahçaroup, cxəraara ou-
ouua alahçaroup aeroplankua rəqaçarazə.

a ř k o l ə i a k o l x o z i .

ařkol ƣkunja ialərxəz abrigadei, akolxoz
axadaťei irəbťarçeiť aicxəraarazə adogovor.
akolxoznikja uals rxə iadərçeiť ařkol uətra
rzərjaouarçə, ajla iataxəu rərtarçə, adgiəl rťəga
rzərpsaarçə.

ařkol ƣkunja uals rxə iadərçeiť: akolxoz
ialou, çara zmam açara ddərçarçə, apxiarta ynə
iacxraarçə, atatən aitaħara aan irəcxraarçə.

a s a n i ř a r k o m i s s i a .

antica asaniřar kəmissia daloup. řaanza, egiəť
ařkol ƣkunja aanza, antica ařkolaxı daaiť.
apənğərkua aaləťiť. ařkol ackıara dafklapřueiť.
uajə antica auəs řajanə iləmour. apxiarta ynə
ackıara gualtaroup. abrigada ləmanə dcaroup
abolinicaxı. abrigada axuukua rtaaja irəlan
iymazayəz aťquə iançə, uəť eizərgaz ahakıəm
iaħarup, ui dləmanə aƣəmazayja drəlalaroup.

ařkol ƣkunja iaaiua zegiə rləmhakua dtap-
řueiť, rnapkua drəxuapřueiť. xuyək, znapə
ckıamľa ilbo, asapən itanə anapərzzagaxı ddə-
kulçoiť, ckıa zərəckıamkua iaaz aťquə ianəlçoiť.

adezurnaja dərxiəlapsueit, inakunagou aškəol uada aadərtilarcə. ubas dsaqi-saqio zegiə drə-xiəoiť.

axə rəckɪara aguabziara iazhoup.

basiat ij amləei axitei iagon.

I.

znən. içaauan. kuəq aškəolaxı dcon. basiat xaznxara zmaz iguara dannavala iahait bɟək. —ai, ai, ai! urəxu!...

duk, mərçəkua basiat ibɟə gəeiť—o... bara! bara... ibmahauei!... baail blasnə, urəxu szər-gəlom.

kuəq aɟrəm ɦa aanda dnaxəpan basiat ibɟə axgoz abora dnəynalt. abora kəlxxa iqan, pxaraɦa akgiə ynamzt. aj eiqəpnə iɟan, qunq xuyək,giə amçapsan.

duk, mərçəkua xiəlkangie abora dnəynalt. axyək,giə neicxəraan aj dərgəlt.

aj avarakua eidahalanə igarəgəwəon, aqua-raɦa eiçasuan.

—eh, rəja şxuykua rəxs aarçəzəait, ɦa daakupsənyhait basiat. kuəq aškəolaxı dceit.

aškəolaqnə kuəq daxneiz arçayə eiɦeiť basiat ij iaxiəz. arçayə uəs iɦeiť—aj zgo napəda-roup-ɦa. aj atra rpxazar, aqala agəmxar ibzia-xoiť-ɦagiə naciceit.

ɦaai basiat hicxraap—iɦeiť kuəq,—sara atəras səmoup,—iɦeiť mifa,—muyəbɟək, iafəsa aɟa sara isəlşoiť,—iɦeiť astamər.

II.

şəbɟəltaxı açara ianalga aizara qarçeiť. kra-nahfalak zegiə mifa iqnə haizap, rɦan eiməçť. mifa iqnə iaxneiz iiaşanə iqan atəras rəjanə. mifa iab araxu aazara kəlxoz dalalaanza abora qaiçarcə atəras rxəianə iman.

aškəol ykunja eidarala atəras aagoiť-ɦa iana-laga mifa iab aškəlxoz aqənt əuardən riteit. açayja basiat izəmdərzo ibora rpxanə iqarçeiť, içar-oiuit, aɟa izaargəeiť. aškəol ykunja aškəolaxı iancoz esələɟ aqkurei naganə aj iafərçəon. məz-kala aj afara ikult, amı talt. basiat aškəol ykunja rɦarə xaiçə dalagəeiť. aapən iargiə aškəlxoz dalalt.

azçaarakua: basiat ij zgozi? ajtra azən ispaqəçəɟu? ɦacxraala araxu bzianə raasara.
araxu nəqugazar—dargiə unəqurgoiť.

„a i b a g a“.

znən. asə ştan oya leimaa intapso. stepan aləɟ aškəolaxı dcon. amya agrapara danəlanə dəsneiuz, aɟa aɟrəm-ɦa agrapara iaanəpalt. stepan aɟa imbazacəzt.

dɦeiť oya işimbac ala. dafar-ɦa dɦan işilşoz ala iltaxıqə dəyiť.

aɟa ɦan iaangəlt izəoiuzə ipsua.

pətk, anaçə aɟəibətanə aɟrəm-ɟrəm-ɦa ipo adəoiəqara inəlatť.

stepan xara danənaskia dxiapşit aya səsto-
ma-ña. aya abaqaz icaxian.

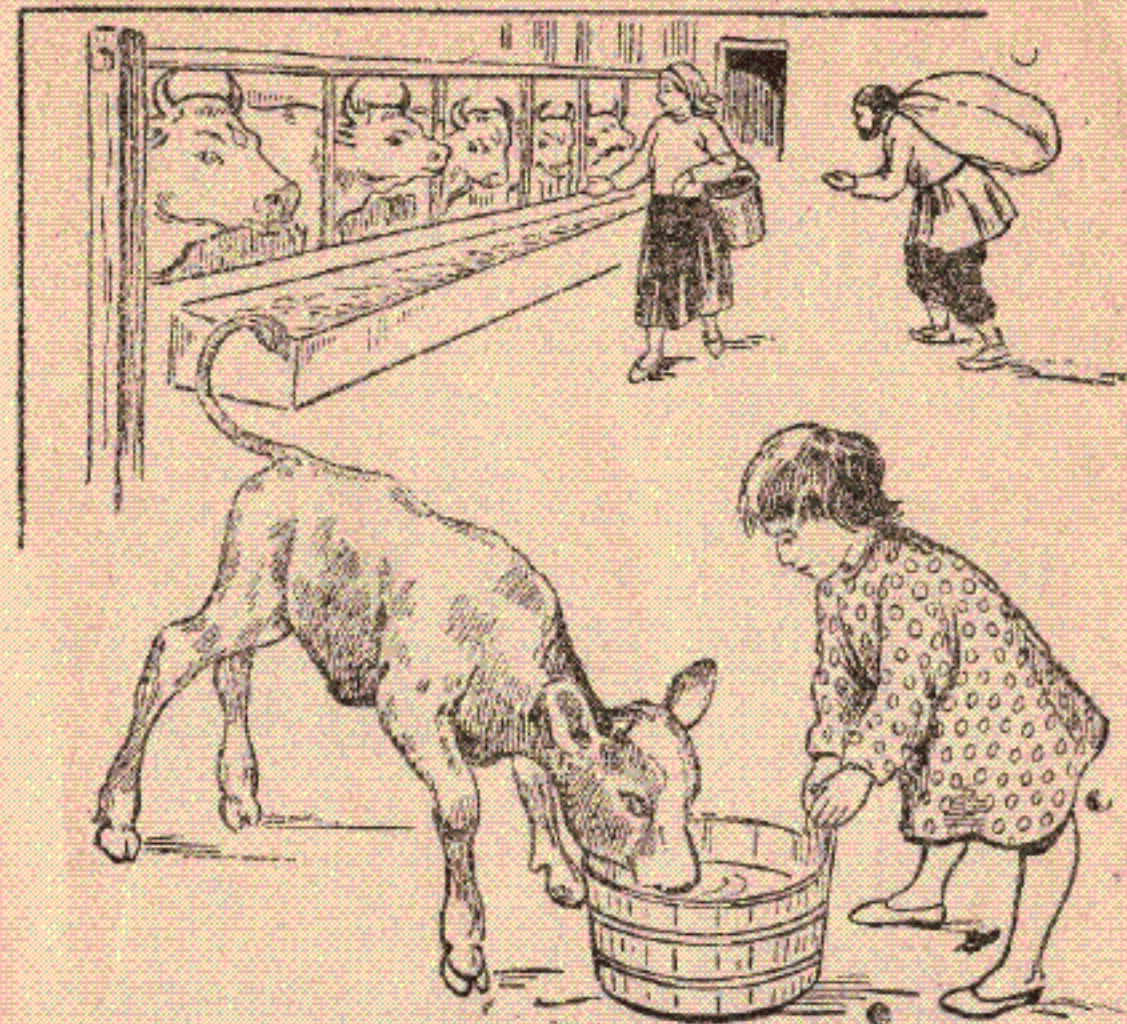
pətrak ança stepan dxiapş-kuapşua, -dño-dər-
haua aşkolaxı dceit.

azçaarakua: aya oya izlaipərxagouzi? izlaixuozı?

akolxoz bora.

arçayə akolxoz axı haigəit. akolxoz aaigu-
ara hannei iaabeit yn-duk eiçha, apenqərkua
auaqaq trubakua amanə, zegiə qafarəs iahkəit.

arçayə haniazçaa uəs iheit, iaangəl, ixala
ijbar ui zəzkəu; iaabo kolxoz borouñ-ñağiə
naciçeit.

akolxoz bora aqnə hannei qfəfəs iahkəit
iaabaz. akolxoznik ja aşqotkakua rəla ajkua rrəc-
kiara iaşən. jəcpxiəza xaz-xazə rtagəlartakua
aşəxuqarakua rəman irtagəlan.

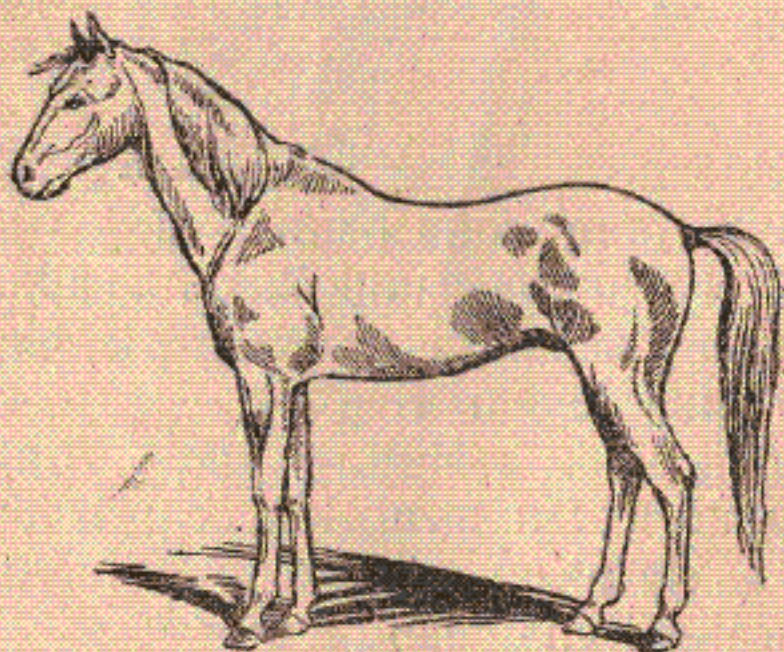
penqərk yəjk irzeipşən. ajkua rtra laşan,
ipxan, jgiəza ickian. atrubakua reipş iaaboz aha-
ua ckia aairta akun. ajkua zegiə cərcərua aoiu-
apa-ña izahə irynagəlan rtrakua.

aynəti abnañi apşəkua.

ajəfəza apşəkua zegiə bnaşən. uəsqañ auaa
uərt irzəlarəcanə irfuan, rkuac faşəs irəman.

auaa ianertaxəz, ianrəzgüaquaz uərt apşəkua
rpəxialomzı azə, uərt apşəkua oyə inapəriscə-
lanə ynəz pşənə iaazeit.

aynəz pşəkua daara ixuarta duup. aoyəzə-
ysa uərt drəlanxoit, auəs rəlaiueit, rxuə imapa
aləixueit, rja ixə iaiərxuoit.

ara ianu abnəz pşəkua rəxizkua ʔha! oyə ilzaixuozi?
xəgləgs ijdəruazi?

ara ianu aynəz pşəkua rəxizkua ʔha! uərt zlahaxuozi?

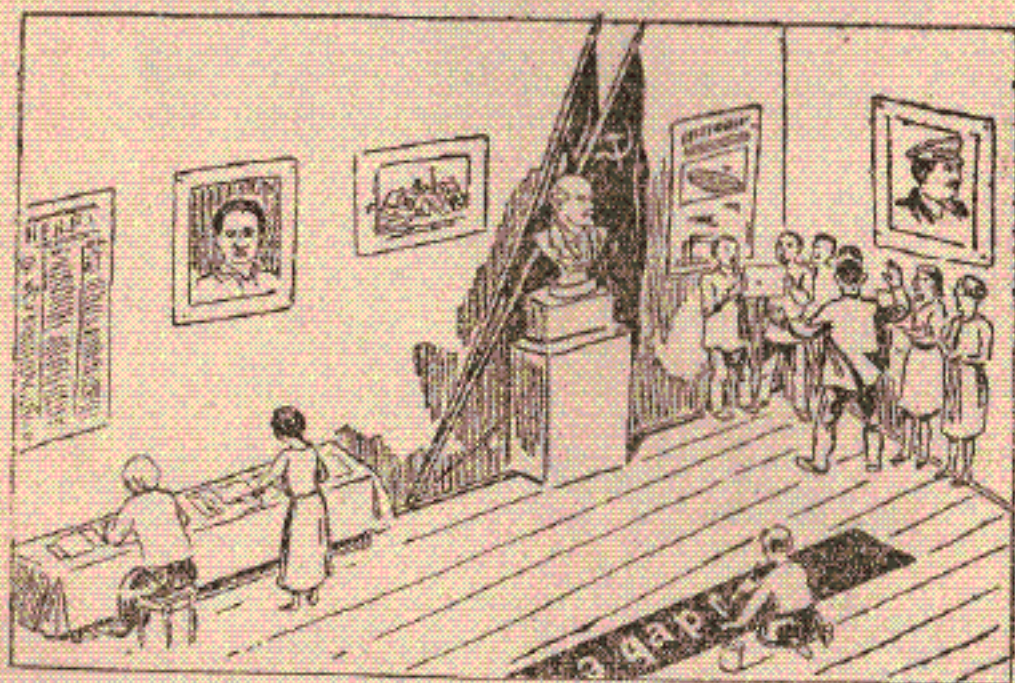
axuəşkusəti aplan.

eidkəlou asocialistə sovet respublikakua auəs rueit planla. 1928 şkusa rzə iltərxəit axuəşkusəti aplan. ui aplan oiey uəsurala inarəgzeit pəşkusa rəla. idərgəit afabrikakua, azauadkua, aşkol vəckua xpxiazara rajala. akətnixara eidərkəit kolxozla. iqarçəit irajanə asovxoz dukua.

1933 şkusa rzə iltərxəit aybəti axuəşkusəti aplan. ui aplan ala oje auəsujəi, akolxoznikjei aqajlar rmasseit oieyla auəs rueit anagzarəzə.

akuaki qapf.

haşkol aqnə iqoup akuaki qapf. aşkol atzamckua xqioup pətretila, saxiala, plakatla.

apaşretkua rəgutənə ikədun lenin, ştalın, lakoba pəşretkua.

astolkua, etəzerkakua irəkup azurnalkuei, agazetkuei. ua igəlakuoup abiraq qapfkua. ikədu aplakatkua irnup:

inahagzap oiey-uəsurala aybəti axuəşkusəti anxara plan!

apioner, iuxoumrşten uara akomvəri, akommunistkuei uşrəcxraayu!

açayə, oieyla açara çala!

lenin ikuaki.

lenin ikuaki qapf aqnə axuykua iqarçəit? işpaqarçol alozung?

iqatça alozung! iqatça ləşkol aqnə lenin ikuaki qapf!

abiraq qapf.

aşkol ukunja akolxoz aqnə oieyla auəs axəruaz aqnə irəteit abiraq qapf.

ui abiraq qapf ianup: apionerja eskiəngiə iguə tənəz! aşkol ukunja abiraq qapf, akuaki qapf aqnə ikvədərgəit. iara xəxi ikədu aplakat uəs ançanə:

„apionerja eskiəngiə haxioup“!

axənarakua: iləmouma iara abiraq qapf? iləztada? ianuzi?

kollektivla auəsura.

Ƴnak mixa dneit agulara. daxneiz iahait kollektivla auəsura halagaroup-ha rhonə. mixa aynə danaai iani iabi drazcait, izaxizuzi kollektivla auəsura-ha? iani iabi eilkaanə atak rzə-mheit.

mixa aškəol aqnə adəryaƳnə daxneiz, arçayə diazçaait. arçayə apxiara ianalga ačayja brigadala išanə uəsura aškəol uətraxi igəeit.

aykunjə auətraƳə auəsura ialagəeit: qoukə anəi azra iəƳən, qoukə ajla kapsara, dəƳə qoukə azə aargon.

aykunjə ixumarua, iguərono, eicləbnə auəsruan. aykunjə ruəs lasxəeit, azə mzkə dəzga-saz, dara Ƴnakala ialgəeit.

arçayə mixa daaipxian uəs eifheit, abas mjei-laçala auəsura iaxizup kollektivla auəsura-ha.

azqaarakua: izaxizuzi kollektivla auəsura? İara kollektivla auəs juama? reiha qabaa zmouzi kollektivla auəsuri xazqədala auəsuri?

azənpi auətra.

azənpi apsfarazə aškəol ykunjə haujnə hanəqaz, sab aškəlox „alaşaraxi“ daxcoz Ƴnak sicceit.

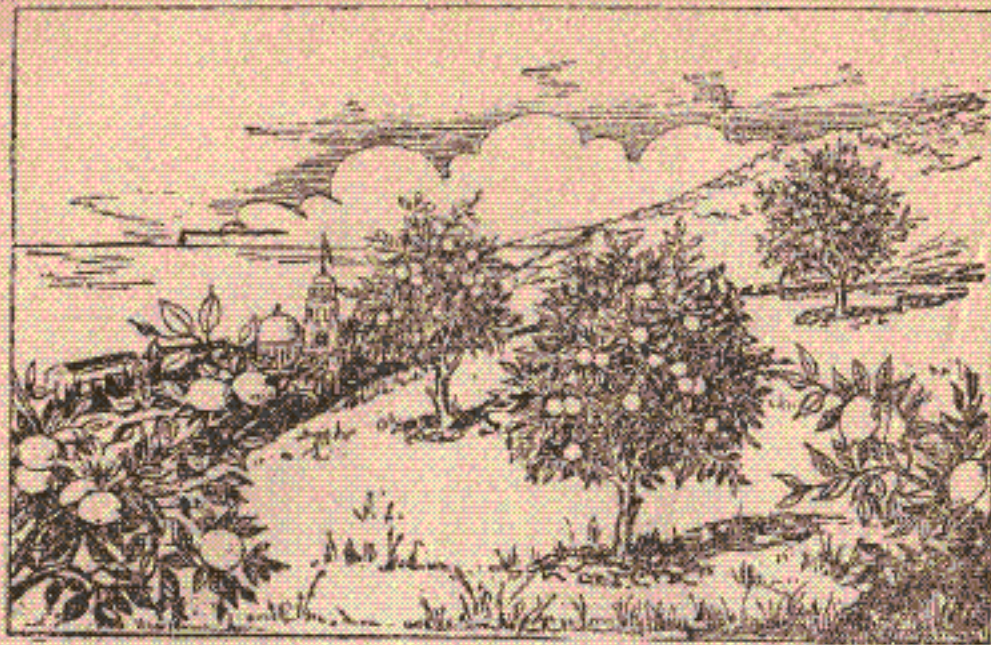
asə İtəcxian, amragiə İxaaza İpxon. aškəlox aqnə haxneiz zegiə eibaruyə sab ipəit, auaañ dahzaaugəeit-ha, sara İaasxhaanə. akomƳar İalaz paťa simanə auətra dalait, isirbarc İaxəlakua: acəca, akapusta, aqəmİə, arediska, aqəş, akar-toş. aquəd xiəssə İƳan aparnikkua rƳə, qafarəs İskəit azən aquəd şpaqaləei-ha.

paťa uəs seiheit, hškəlox aqnə dəqoup agronom, ul İaləixueit azən İqalo auətra-təx İlakua, nas İşəİİho İqahçoit. hškəlox zəngiə pxəngiə İtra-təx agxazom-ha.

asovxoz psərzxa.

psərzxa—ajə monastir, aberjei, aparjei—amuyajei, aqajlar zərguaquaz, İxuaƳnə İzmaz, İztoz, rxə İtarpanə İrəman. oje asovet mje İİa-kuərgəlanə İamoup asovxoz psərzxa. aparjei aberjei auəsujə kİaras-qapsas psəmİtəgak rətanə 12-16 saat auəs ddəruan, rəpxzaşa dara alayon...

ua oje auəs rueit akəİnxara uəsujə. psərzxa İabrikoup adgiə akuaarəxrəzə. afeida İaanastua, azəİtaloit aİəntkarra, auəsujə rəpstazara eİonər-

rueit esaaia, rəla-xtəa, açara dərçə, rəynkua
qaço. psərza auəs rueit çara-təxnika, akət
məfəna nərxağala. ua iaadrəxueit ahəntkarrazə
asubtrəpika, lərkuei açiaakuei; amandarina,
apaərkal, alimon, iraaçoi, azaxua, ubas egiərt-
gə. itarçoi çara dərəlaayə. iaadrəxueit auət
ra-təx. ianərçoi axiaraxu, apsaəkua raçoi.

psərza asovxoz aqnə iqou, akuror. iaap-
saz rəpsə axərfo, rəmy axtarçə.

asovxoz asocializm nxara iaxutou.

azçaraakua: „psərza fabrikou, adgəl akuaarəxrəzə“ ari
iaanagozi?

akolxoz asovxoz zləipşəmzi?

açx lafca.

akulak esəf akolxoz anəfakugəloz daara
iğəmoən.

ananamgaja iəlalərc ztaxəz aləiçomz, aɣɣia

reihon, auəs iuan mazala: oyə dizaəkua-
məz, ananamgaja lanə iɣɣia rəhomz.

akolxoz lakugəlt, azən uətra idar-çarua aka-
pusta tagəlan.

apioner otar aşkol aqənçi aynəqa dcon. açx
lafcan. otar akolxoz uətra daavəlt. aɣɣia lə-
bək, iahəlt, dəynə dannei, aanda pjanə azə
akambaskua auətra iştəçoz eiləikaəlt. dəynə
dcan akətsovet axançay iyəzçei aalgəlt.

akulak esəf ikambaskua imanə auətra dəs-
təz daatərçəlt, esəf ikunaga dakudərçəlt.

akulak aqajlar draçou

asovxoz akolxoz.

(antica lhamta).

aqajlar zəgə eidəzkəlaz—

akolxoz asovxoz!

uərt auəsufa dzərçaz—
asovxoz aqolxoz!
ahsa rqa hatər akuzçaz—
aqolxoz asovxoz!
aqajlar mafənala inzərxaz—
asovxoz aqolxoz!
akulakja rəboia pəzizaz—
aqolxoz asovxoz!
rəfta-mta zənza izərzuu...
asovxoz aqolxoz!
aqajlar asocializmaxı izgo—
asovxoz aqolxoz!

akətsovet axanpayə xəmsada.

xəmsada ahəntkar ixaan ildəruaz ayn-uəs
akun.

ayrei apxiarei uəsqanʔi aamtazə aduja rzə
zənzak iqazamzt. ləykunʔagja uəsqan aškəl
itazamzt.

oĵə xəmsada ləykunja aşkol itoup, aynə
ianaailak, ran ilzapxion alqukua, agazetkua.
xəmsada dərzəzəryuan. iltaxxəeiť xəmsada açara.
ləykun eiçbə rasim dairpxio dalagəeiť. xuyə-
xuyla iləirçeiť apxiarei ayrei apxiazarei. ui anays
xəmsada dəwcaaua dalagəeiť aduja rşkol. ilçeiť
apxiarei ayrei ibzianə.

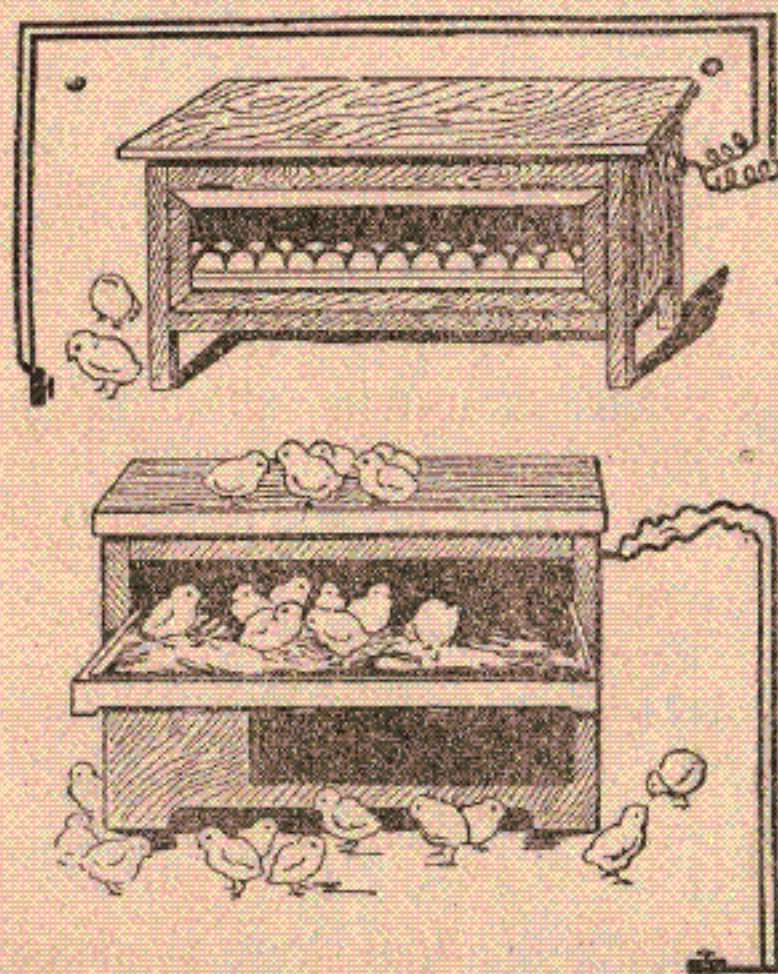
akətsovet rʔəcnə ialərxuan. aizarəʔə xəmsada aħsa rorganizacia axız ala dnəkugələnə djajeit. ilheit akətsovet iagəz-iabzaz zegiə.

akətsovet alxra ianalaga xəmsada dalərxəit akət-
sovet aꞑə xanṭayəs.

hacxraap akutəjla bziakua raazara.

hara hkuṭkua ssouṇ. ṣkusək ala kuṭək iəçoit
40-60 kuṭaon ireihamkua.

iqoun akutkua daara idukuou, skusək, alagiə
izəo yəʔ kutaon rənzə. akutaon akutəʔi ʔoyə
daara ixahueit.

ubri azə uərt hagəmxaracə aqutəjla bziakua
haazalaroup. iqoup quarida akuyar xəzxua ama-
raxu. uı iaxızeup inkubətor.

paqara akuatan aizgara, aibətara mafənala iaşur,
ulapş axızaanza akuatan qaçour.

egi azauad aqnə iqarçoiş alaçağa mafənakua,
ayaltkua. çəxua-pjara amtakua azauad asovxoz-
kuei akolxozkuei raxi iateiuei anərxaga mara-
kua.

asovxozkuei akolxozkuei rqnə azauad ialouazi?

amş xtəs.

exia aşkol aqnə dəqan ahakiəm. açayja
zegiə dhaxuapşit. azazala dhazçaait: İəynə ata-
aja şaqayə əqada, ibzianə krəlloma, irajanə
auəs juama, İəynə auadakua rəqnə şaqayə yna-
da ha.

ahakiəm dhabteit: İklass aqnə, İuadakua
rqnə apenqərkua aatərtla, esəmşa İwə, İnapə
İəzzala, İxapəckua İrəckiala, myəbtək ala znə
İəmarə İpsaxla ha.

İklass aqnə asanitar komissia əqouma? iqanaçoz?

staaja.

staaja rajam. sani sabi akolxoz ialoup, auəs
rueit, sandu auəs xianta lzuam, aynə aynuçqa
auəs lueit.

sara aşkolaxi snəquoit, açara sçoiş. sahfa
xuyə xuəşkusa İxəçueit, axuyə-bahya dtoup.

akolxoz hacxraaueit, guaqla hamamkua
hanxoit, hapstazara bzioup.

İtaaja azazala iqarçoiş ha.

auətra.

hşkol aqnə ihamoup auətra. ua hara aşkol
qkunja auəs aaueit.

kunagala auətra-dgiəl harit auac akujnə.
zəgala iaazueit, İahkuakuoit, İhagla İxahhhoit.
İuətra daara napə adkələnə İnəquaagoit.

apxiari aşkus aan auac axakuhpsaz ilah-
çoiş: axuəl, akapusta, anaşa, amqubər, (afənka)
adəryaşkusazə ua ilahçoiş: acəca, amarkov.
aqəmfə, aqəş. adərxaşkusazə—aquəd, amaxud-
quəd, (soia), aguər-quəd.

İuətratəx hşkol daara kər iacxraaueit.
aşkolykunja rəlar alaqaçoiş. amcxu ihaua
İtiueit akoooperativ aqə. İatnəçua apara alaloit
hşkol kooperativ.

hşkol.

hşkol gəloup amya du aaiguara, adgiəl
İrakəra aqnə.

hşkol aştə İbaaup. aştə xəqaranə eiysoup:
qarak, iqoup İabahya, dəraqara—aşkol uətra,

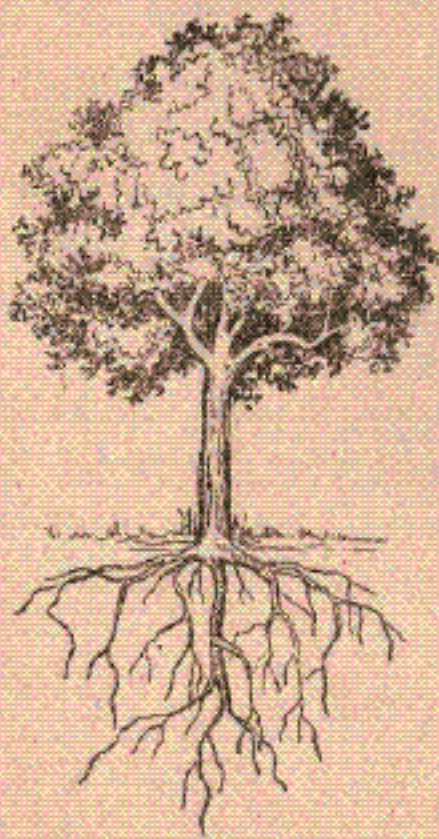
egi ašta eiuaɣup, ua hara aškɔl ykunjə aps-
lara aamta hxaagoiɣ.

ua igəloup gimnastika zlaaua amapaxukua.
aškɔl y-eɣazkənə eixagəloup, akiəlmət ialx-
əup, auada raja amoup.

harɣayɣagɪə ua auadakua rəmoup. hklass
iamoup aura bɣ-metrak, atbaara—f-metrak, agə-
lara—pf-metrak, apenqərkua xpa, aɪkua yba.
Iɪta hklass aura, atbaara, agəlara. ʃaqa penqrei li amouzi hklass?

aɕiaai iara axutakuei.

aɕla, ahashɪən—ɕiaakuoup.
aɕiaakua irəmoup: adackua,

afap-xuame, amaxukua, abonkua, aɪtkua, aɪər.
adac ssala aɕiaa afap adɣiəl ialnaɣjaauet. abon-

kua ahaua ialərxueiɣ aɕla iataxxaʃa ahaua xu-
lakua. aɕiaakua irəaloit aɪtkua, irəlɕueiɣ aɪərkuu.

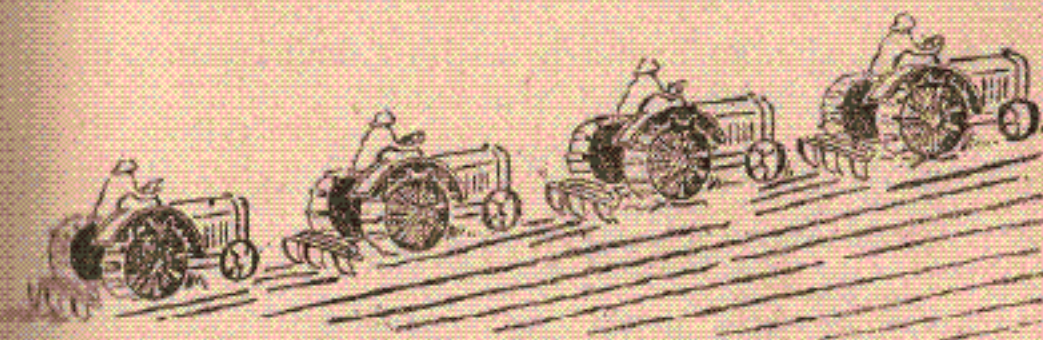
iɪha aɕiaa axutakua rəxiɜ.

adac aɕlaa izlaxuozi? abonə? aɪt?

apxiarɪ amʃ jaouara nəha.

uaɣə ajaouara amʃ nəha akunə, iaxia aipʃ,
biraq qapʃəla, bonə eiɣala idərxəieɣ aškɔl,
akətsovet, apxiarta ynə.

ui amʃ aʋnə akolxoz ialaz zegɪə eizeit akət-
sovet aqnə. aškɔl itaz zegɪə rəeibarkənə, abiraq
qapɪ iznəz alozung „oiɣy uəsurala imyapaagan
anpənɣi alaɕara kampania“! iaɕagəlanə akət-
sovet aqnə aizara axəqaz iceit.

ua iaanə iqan atrakɥor kolona aqnə, hkə-
tan auəs zukuozi akalaki aqnə auəsujə roiey
brigadakuei. ʃəfs ui akəta iamaz azauad aqnə.
aizara aqnə agronom dɣajeit alaɕara ʃəm-
yapagarəz, ajla eiləxnə iʃəqəɕaru, ubas eɣiərt-
ɣiə rəə iɪet.

aizara aɪtaxɪ iqan axumarra. apionerɣa tai-
lən ruit. akomɣar apiesə „yɣlack“ əkudərgəɪt.

iɪha iara iʃəmyapajgo rapxiarɪ ajaouara mʃə.

milats iqou zega eiqaroup.

ajəp ahəntkar ixaan, amaluaa aihabəra zmaz
iriuamz amilat uaa irəstān aṭəm milat ha.

amilat ssakua rəbzilala ačara iakuitəmz
amilat ssakua eydərɣon, dara irtaxəz rəlagzə
ojgɪə aburzuija rəntkarra aqnə amilat ssa
kua eibadərfoit, eibadərfoeit.

asovet mɣə aqajlar rəmy aup. hara ša
bzia haibabo, hnapə eikursanə haqou aqara ha
ououuaxoit. asovet rəla aqnə amilat eiləxra
qalazom. amilatkua zegiə akuitəup rxaṭə bəzi
ala ačara, rəynuṭṭaṭi auəskua lenini-štalin
rpartia anapxgarala ačara ištətaxəu amyapgara
amilatkua zegiə zakuanla eiqaranə iqoup.

azqarakua: aburzui rəntkarrakua rqnə amilat ssakua ispanə
qurgoz? hsovet rəla aqnə?

akoooperativ.

akoooperativ auəsujei anxajei eidnakəloit
akoooperativ aqnə irtiueit auəsujei anxajei irə
xuo, irtaxəu amarakua.

akoooperativkua raartra, rfakurgəlara anxajei
auəsujei iruəsəp, irualəup. izban?

akoooperativ qabaala zxə nəquzgo rənxara
arououoit, eidnakəloit, amy rnatəit. izban?
akoooperativ zakuzei? akoooperativ aurəs həntkar
ixaan izəqamzi?

akoooperativ zeipsrouzi? iagəuzi? iynouzi?

apara aynə iumtaxən, itaxə akassawə. izban?
obligacia aaxu, uħəntkarra uacxraarcə utaxə-
zar. izban?

ineiuəɣnə kollektivla anxara axəqou, aku-
lak, dqamlaroup. izban?

akolxoz akulak dəxnarɣoit. izban?

akolxoz ialou iaarəxra mɣxua, ixgɪə iħənt-
karragiə iairxuoit.

asovet respublika.

apsuaa nxoit apsnə avtonomə sovet respu-
blika orden lenin ixiz zxəu aqnə. asovet res-
publikakua rqnə anxajei auəsujei ar qapfi ialər-
ueit asovetkua.

asovetkua ralxraan abɣə rəmam: axaṭə xuh-
utja, akulakja, aparja, amulaja. izban? aso-
vetkua ialərxueit acenṭr nagzara komitet.

apsnə asovetkua zegiə reizara ialnaxueit
cenṭr nagzara komitet. apsnə acenṭr nagzara
komitet itnaṭueit apsnəri arespublikə iakunaga-
aṭ azakuankua. asovet respublikakua zegiə
eidərkəloit e.s.s.r. aqnə. eidkəlou s.s.r.
cenṭr nagzara komitet xanṭayəs damoup
štalin.

eidkəlou s.s.r. iououououp, anxajei auəsujei
xupit, —ubri aqnə akapitalistja oias irəmour.

itua, itətan, itakalaki aqnə asovet auua šalərxua. ita
asovetkua ralxraan?

aqanaxa pxiaga leixa!

ajəp anxa ja tšə-tšəla, xaz-xazə inxon, anxa ja rweidkəlanə iaxnəmxoz aqnəp rmal iaclo mzt, imayən, rəmy kuadan, rabaja uərt rabaja rənxara ei janə inəmxozar ei omnə izənxomz.

izəqazi abas? anxa ja rəzxara adgiəl rəma mzt, tauadi aamstei irmaçujan, raarəxra xuəda psada irəmərxuan, rmal mayən, rxə izaxuomz cxəraayə drəmamzt.

o ja iəpaqou anxa ja? adgiəl meigzaraxd irəmour, rxə iakuitup, kollektivla anxa ja iala gəeit, raarəxra dara irup, ahəntkarra rəcxra aueit, raarəxra aməxu rhəntkarra iadərxuhauei.

anxa ja, iəuacarc, iənxara manlalaxarc ita xəzar, akolxoz italal!

ajç.

I

aapənran. adkua iəja za haskənla ixya ałapəqapgiə itələei bouə iəjaləei rəyəyanə iqal

exabalak, pšə ran, guonaran.

ayər-yərha, a ho amzərxa inək pr-aakupruan a kua. xuugie dug ajčkua hreig onon. duk, mərə

kua y-jčk aynə abarça iyer-yərua iaaçap bzia abarça eimərdeit.

aybagiə nadralt atuan akuakitaəə. inapšə aapšən, abarça icpərnə iceit. iaadərt rtra qararacə iəakurkəz.

minutk, giə mərəčkua ajčkua rtra aqaçara lalagəeit.

II

aynə abarça mqiəfərc ajčkua rtra inaçaknə aqauarkua ahteit. yəms rəla ajčkua rtra qarçeit; rtra aynuçqa çəsxula ixərçeit. ajç-rcəna xçalt utraəə, ixnaxt ijhəntaps-jhəntapsza pl-jçə pškak.

ajç-rcəna akutaonkua ianrəxəpalaz, ajç-rbaon axuə nanagon. arcənei arbaon eitaneitasua rəpškaja duxaanza akərrəəçara iəfən. ajçpškakua farda rəmgua jgiour ambərgiə rfoit. uərt iəfəs irəmour: axuackua, axuaya-mayakua, axi-ypəpərkua. yəmyəbja rəla ajçpškakua duxəeit, rtra inxpəraanə iceit.

izxuartzouzi ajčkua, açarakua? apsaar əqamzar adunei aəə oyə dzənxomzt. axuaci axuayel adunei iaxəton, bouəc-fac nməjkua iqarçon.

abri azə apsaarkua aoyəəəysa yəza bzias imour. esaapnə mškə aškəol-ykunja urəstəlan iqarçoit apsaar mšə. apsaar mšəan ištər-kuelt apqarakua, apsaar šərxiyaša.

ajçpškakua zeipsrouzi? iəškəol aəə apsaar mšəan iqal-əə? psəəvəs, xuacəs, xuayəs oyə cxəraaras, pərxagas imouzi? iəaxuakua iəlx.

aqanxaja pxiaqa leixa!

ajəṛ anxaja tʒə-tʒəla, xaz-xazə inxon, anxaja rʷeidkələnə iaxnəmxoz aqnəṛ rmal iaclo mzt, imayən, rəmy kuadan, rabaja uərt rabaja rənxara eiʒanə inəmxozar eiounə izənxomzt

izəqazi abas? anxaja rəzxara adgiəl rəma mzt, tauadi aamstei irmaçujan, raarəxra xuəda psada irəmərɣuan, rmal mayən, rxə izaxuomzt cxəraayə drəmamzt.

ojə iʒpaqou anxaja? adgiəl meigzaraxd irəmouṛ, rxə iakuituṛ, kollektivla anxara iala gəeiṭ, raarəxra dara irəuṛ, aḥəntkarra rəcxra aueiṭ, raarəxra amcxu rḥəntkarra iadərɣuhaueiṭ

anxaja, ləuacarc, lənxara manlalaxarc ita xəzar, aqolxoz lalal!

ajç.

I

aapənran. adkua iaʒaza haskɪənla ixya aʒapəqapgiə itələei bonə iaʒaləei rʷyəɣanə iqə exabalak, pʒə ran, guonaran.

ayər-yərha, a ho amzərxa inək pr-aakupruan a kua. xuɣgiə dūg ajčkua hreigə onon. duk, mərə

kua y-jčk aynə abarça iʒər-yərɣua iaəçap bzia abarça eimərdeit.

aybagiə nadɣalt atuan akuakɪtaɣə. inapʒə aapʒən, abarça içpərnə iceiṭ. iaadərt rtra qararacə iʒakurkəz.

minutkgiə mərəçəkua ajčkua rtra aqaçara lalagəeiṭ.

II

aynə abarça mqiəfərc ajčkua rtra inaçaknə aqauarkua ahteit. yəms rəla ajčkua rtra qarçeiṭ; rtra aynuçqa çəsxula ixərçeiṭ. ajç-rcəna xçalt aɣaɣə, ixnaxtiʒhəntaps-ʒhəntapsza pl-jçə pʒkak.

ajç-rcəna akuʒaonikua ianrəxɣalaz, ajç-rbaon iuxə nanagon. arcənei arbaon i eitaneitasua rəpʒkaja duxaanza akərrɣəçara iəɣən. ajçpʒka-kua larda rəmgua ʒgiouṛ ambəɣgiə rfoiṭ. uərt ləpəs irəmouṛ: axuackua, axuaɣa-mayakua, axi-ypəpərkua. yəmyəbɣa rəla ajçpʒkakua duxəeiṭ, rtra inxpəraanə iceiṭ.

izxuərtouzi ajčkua, açarakua? apsaar əqamzar adunei aɣə oyə dzənxomzt. axuaci axua-ɣei adunei iaxəɣon, bonəc-lac nməɣkua iqarçon.

abri azə apsaarɣkua aoyəɣəysa yəza bziar imouṛ. esaapnə mʃkə aʒkol-ɣkunja urəɣəlan iqarçoiṭ apsaar mʃə. apsaar mʃaan iʒtər-xuelt apqarakua, apsaar ʒərɣiɣaʒa.

ajçpʒkakua zeipʒrouzi? ləʒkol aɣə apsaar mʃaan iqal-çə? pʒaapəs, xuacəs, xuayas oyə cxəraaras, pərxagas imouzi? raxiɣakua tətɣ.

a a p ə n.

aapən mzkua: mart, apreli, mai. aapən ams azhaueit, açx kĩaꝑxoit, amra eiha ipxo ialagoit, asə ʒtueit, azkua duxoit; adgiəl ilaꝓqaaqaraza haskĩanla aꝑxnayoit; açlakua rꝑəryəꝓoit itəla, bonə iaꝓala; aɫarax rtəyra itəçnə abnarɫərakua irəlçnə aoidarrakua irəlaloit, akkarakua irəça-loit; apsaatꝑkua xənɦueit aꝑəla xɫaɫararakua rəq-nə, rətrakua rəqaçara ialagoit, rtəꝑkua dərxei-oit. axuaꝓa-maꝓa çya zmam kəlsueit. aapən zegiə rzə iguəronaxuup, ilaşoup, iaazagoup, aapən anxaja ruəs rajaxoit; eikudərɫoit rkua-tankua, iꝑərbaaueit, irzəꝓueit (izdərjoit) rəꝓei-xakua, rəmxkua drəckioit, raandakua rkueit, radgiəlꝑkua rjaouiuit, irꝓaltueit, aqkurei larçoit. aapən auətragiə, ma irjaouiuit, ma zəgala irzu-eit, nas anəɫ rkuakuoit. anəɫ iʒakunago iguzanə ianəqarçalak ilarçoit: axusxua, apərɫəl, arahana, açəbr, apatərgan, anaşa, afənka, adəş, egiərtgiə. abahꝓakua drəckioit, azaxuei axaha-ɫaha eilərxueit.

iɫha aapən mzkua. aapən amsi açxəi izeiqaramzi? amra apxara iʒpalagoi? asə iaxɫuazi? iʒpaqalo azəmyaskua? adgiəl? amyakua?

aapən anxaja ruəskua akakala iɫha. aɦstei adəzei zja-onuara eiouzi?

a m r a.

abar aapənra aait apxara amanə; azkua xuaɫza iiaɫyrnə iləeiua ialagəeit; açlakuei azaxuei itla, bonə-eɫala rꝑəryəꝓeit; ajyan laşaxəeit.

ɫekiaxəeit. amra iahnatoit apxara, alaşara, ap-stazara.

amra zxuartouzi?

aşkusan zegiə reiha ams ianbakiaꝓu? ianbauu?

auətra kruzok şalahxəz.

ianvar mza 28 sabəşan. aurokkua xpa irəl-gəeit. aꝓa iast. arçayꝓei açayꝓei eizeit. aizarawə ikugəlan: auətra kruzok alxra. zegiə anaailaꝓa, axanꝓay çayə akomitet aqna iaarkiaꝓnə adok-lad qaiçeit auətra zxuartou ɦa.

adoklad ialaꝓajeit, akərgiə aja eimarkəit. nas auətra kruzok aqna ialərxəit klass cꝑxi-aza azaza, iɫərxəit auətra şəqaçaru aplan. aplan ianərçeit: açayja irəpxialarcə aɫqukua, auətra şəqaçaru znəu; auətrawə ilaçaru, eitaharu, auətra təp uacla işərɫu. auətra kruzok aqna ialərxəi x-yək açayja. auətra kruzok iadərçeit lanaamtou auətra qaçara ialagarc.

ɫşkol aqna iqaiça auətra kruzok. iɫəɫx auətra şəqaɫço aplan.

açla-eitahara.

ɦşkol dərgələeiɫtei duk çuam. aklass uada-kua pɫba amoup, ɦşkol aynuçqa ibzianə irxə-loup.

aşkol amzərxa ckiamzt, aanda akursamzt; ana-ara akukumdrakua tagəlan, araxu eskian-giə itan.

sabşak, aʁnə aʃkol aqnə uaah̄ aauiʃ. ikəlst
aʃayja, habaja, hanaja, hafja. iaraznak, idrəc-
keiʃ aʃkol amzərxa; qoukə abəca rʁeiʃ, qoukə
aʃyan. aʃkol aguara xərkaaiʃ raxu ztamlo.
iaazbiʃ, aʃquə ianahceiʃ, eitahhaʃa aʃlakua;
iguahteiʃ aʃlakua axeitahhaʃaz. arçayə iahir-
beiʃ anəʃ şəzru, aʃla şeitaharu. yəmş eita-
hhauan aʃkol aguaraqnə aʃla pşzakua. ipşza-
xeiʃ akə eipşəmkua aʃkoləi, aʃkol guareʃ
axənzelmaz.

çlas ijdəruazi? aʃla speltarhaueʃ? eitahxəiʃouzi?
aʃla ialçueiʃ aʃla-aʃər, aʃər-aʃla.
aapən pşzouʃ itla, wəyratagalara-ʃərta.

a p a.

apa çla bziouʃ aʃxakua rzə. aʃxakua apa
xəʃt ʃgia bzia irboiʃ, acxa bziagiə alərxeuiʃ.
apa-xəʃt ialçua acxa şkuakuouʃ, ibziouʃ. acxa-
kua zegiə rapxia iagigəlouʃ, axugiə eiha ia-

mouʃ. apa çla mçxuə ipşzaxoiʃ; apa amzərxa
lkugəlazar aʃfəra bzia qanaçoiʃ.

apa çla daara xuartas irəmouʃ, eharak, urə-
şəlan: ialərxeuiʃ aʃtol, adulaʃ, ubas egiərtgiə
aynəmarakua. uərt rnaysgiə urəşəlan apa çla
aʃja axəxnə, ipanə eimaas irəlarçoiʃ. axəʃt dəry-
oiʃ, ʁei məcxuras irəxuiʃ, aʃəmazara anəqou
pxzə ləxgasgiə irəmouʃ.

aʃxakua apa-xəʃt ialərxeuazi? apa-xəʃt ialçua acxa iapş-
puzi? apa-ialərxeuazi? apa-xəʃt zxuərtouzi?

a a p ə n.

azənra-aʃtaxi aapənrouʃ,
laçan-ʃtaxi raʃarouʃ,
pşlan-ʃtaxi krərouʃ,
nxan-ʃtaxi krərharouʃ.
aapənrazə pşzaraxoiʃ,
aʃkua zegiə iaʃaxoiʃ,
apsaakua xənʃkuoiʃ,
rtəpkua eildərgoiʃ.
auəsujə rədərxeioiʃ,
aʃkua rjaouakuoiʃ,
apasakua larçakuoiʃ
guara ououala ikudərşoiʃ.

h c g u ə.

heguə çis axizup. çis şkuakuouʃ, axuə
pşkouʃ, ablakua quaznə, igeʃ-geʃza iqouʃ.
axapəckueʃ aʃapxəckueʃ azaz aipş içarup. çis

annəquo aſapxəckua eiſup, aſapərguça aſala
ixyoun; ubri azə iannəquo aſtəbʲ oyə iahauam.

ueguə iaxiʒuzi? faʔəs bzia iabozi? acguə anʔo iſpaqaloʲ?
ianəlaraco iqanaçozi? acguə aʔə ſpazzoʲ?

axiapary.

ʒgia içaaueti. aſə raʒa kaʒup. pſə zʒou
zegiə axita rʔaʒərxuʒo ialagəeti. axiaparygiə
azəna aʔazəqanaçeti. bardk agutana anəʲ znə
atra qanaçeti. atra bouəjla, çəsxula ixnaçeti,
y-xəʲkgiə anatei. axiapary atra itəʒan bzeihan,
znə-zənlagiə itəçuan ſarəcara.

iumguzən alasbei acguə pškəei.

qoʒa-xuʒə eſkiəngiə alaskuei acgupſka-
kuei drəlxumaruan, znə-zənlagiə iguzəluən. znə
qoʒa daara dəymazayxəeti; aʒora ououua iouʲ.
ayəmazay ahakiəm dizaargəeti. ahakiəm idərt
qoʒa-xuʒə aʒam-du ſoliʔer ſimaz, dſaryma-
zayəz. alaskua urəlxumaruazma, iuguzuazma
ha ahakiəm qoʒa diazçaaʲ. qoʒa—aaʲ,—iheiʲ.
—nas, idərt uyəmazara alaskua iſrəxqiaʒ,—iʔan
ahakiəm aʒamxuʲ recept ynə—dceiʲ. qoʒa axuʲ
ijiʲ. duk mərçəkua dəbziəxəeti. alasbei acgui
umguzəlan, udərbzar umuən.

ʔlakua iʔaxiʒuzi? ala oyə izlaixuartouzi? aləei acgui iſpei-
babo? acguaps zaqa cgupſka ariuazi? alaps zaqa laſba? alasba
alakua anbaxtuei? anəquara ianbalago?

yəqa aiyəzʒa.

znə yəqa axaʒa abna ilalanə ineiuan. azə
alaki iman, egi labak, ikən. aiyəzʒa eimanə
iſneiuz az irəmbazakua mlikə nərʔahaiʲ. alaki
zmaz iyəza dkaʒnə açla dəkulana iʔizeiʲ. inxaz
iyəza iqaicəxuazi, ʔəçxa adgiəl aqna iʔkaiʒən
bəlɾpsit. amʲ aain ikaʒəz ifyua ialagəeti; dəp-
sula anaba, ineixəçnə abna inələləeti. zyəza
dkaʒnə, açla ikulana zʔəzʒaxəz, açla dəlbaanə
dnein iyəza dizçaaʲ amʲ iuanahazi ha. „daara
iʔaapsup, ixiəmʒoiəup, aʒgiaraan zyəza dkaʒnə
zʔəzʒaxua ha sanaheiʲ“, iheiʲ adgiəl aqna zəʔ-
kəzəʒəz.

yəqa aiyəzʒa iabaneiuaz? irbazi? iqarçazi? eibərʔazi?

arbaon xuʒə.

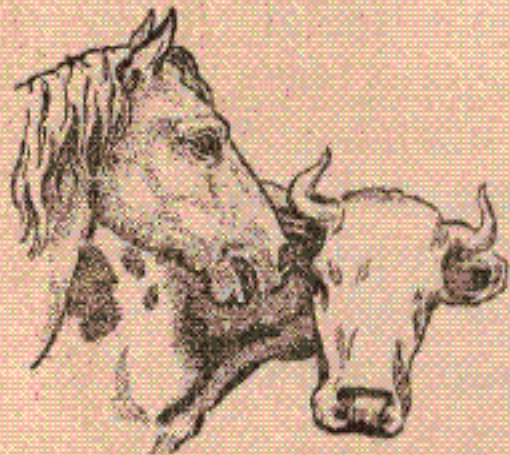
arbaon xuʒə,
arbaon xuʒə,
axiʔə xʔia, zetən xə,
bəriən zakia;
ſəʒəmtanza uzgəluozi,
ubʒə rdunə uzərqaauazi,
iuana xuʒə aʒaxa ziumtozi?

apsʔkua reimakra.

ʔnak, aʔi aləei aʒi, aʒa eimarkəeti. aʒas
eimarkəzgiə abri aup: reiha apʔma bzia iiboda
ha.—zegiə reiha apʔma sara bzia siboʲ; izban
iʔar, ſizəʒaouoiʲ, ſizyaʲtueiʲ, ianitaxəu dſəku-

ranə iaxitaxəu dcoit; sara sakumzar nitaħarak,
iouamzt,—aħeit aƣə.—mamou, apīma zegiə
leiha sara bzia sibolt,—aħeit aj.—xsla isaaʒoit
itaaja, sara sakumzar itaajagiə amla iagon.

— mamou, zegiə leiha sara soup apīma bzia
iibo,—aħeit ala:—oxənla, ƣənla amamkua iynə,
iraxu səxiqoit, sara sakumzar iaotaja ita dei-

mərtaxiazaarən.—laquç aja aimakra, lara zegiə
ləda sxuartam, dousə itəpkua rƣə ləbziour,—
iħeit apīma.

ynat psəkua ijdəruazi? oyə izlaixuartouzi?

aynat psəkua.

aynat psəkua daara ixuartour: akambaf—
amxə ajaouoit, axş raja amçueit, amƣə aana-
goit, aja açərfə alçueit. aƣə,—oyə dakurəoit,
dalanxoit. ala—aynə, araxu, apsasa axiqoit;
acguə,—aħənəpkua nnarəoit.

aj oyə izlaixuozi?

araxu axita rƣəzladmərkuazi?

araxu agəg-ləgkua rƣəzlatərxiqozi?

araxu spinaqugaru?

açarkua ilaqunə ipəruazar amş ɣgiəxoit.

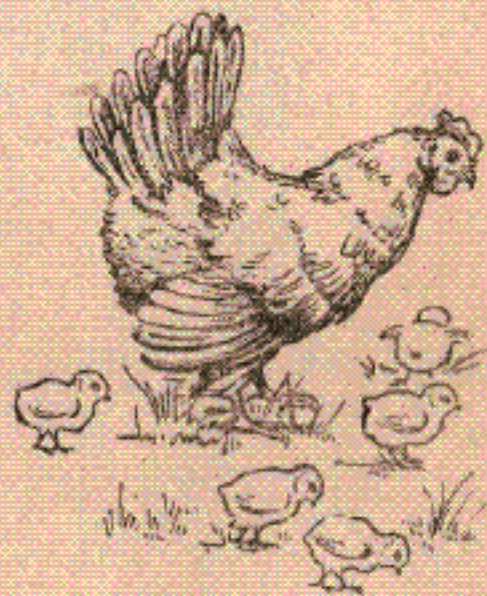
açarkua aɣyanaxi ixalanə ipəruazar-amş bziəxoit. uaha
amş anəɣiəxo, ianəbziəxo oyə izlaideruazi?

aquarti akuyarkuei.

phəsk, lkuṭkua ruakə akutaonkua açaçanə
ixəlçeit. akuṭə oxənləgiə, ƣənləgiə akutaonkua
irxatənə iarpxon. znə-zənla amləei azbei ianək-
balak, akutaonkua irxəçnə akrafon, azə ajuan.
xəmyəbɣəqa ançə akutaonkua akakala aku-
yarkua rgulçua ialagəeit.

aphəs ləkuṭə akuyar-
kua anxnax, apəɣei iarei
elçaknə, akalat içalkəit,
nəs axrəoi rəmçalpseit.
quət-quət ha aquart aku-
yarkua iaarəpxian axrəoi
lara ialagəeit.

aphəs ləkuṭyarkua ran
laçaçanə iouləɣt. akuyar-
kua duxaanza ran iamanə
aməərxa ikuən. yənɣ-xənɣ
raqara abga-xuyi axifi akuyarkua iaarəlageɣən,
saxa akɣiə rzəqamçeit. akuyarkua anduxa, ran
mçəçnə rxala idəkuləeit. aphəs arbaonkua rəb-
zak, lərxueit quarəls, rəbzak ltiit, arcənəkua
xəgiə jlas inləɣit.

lkuṭkua mçuxə ianbaço? akutkua anbaxəçuei? saqa myə-
lçəp akuṭə akuyarkua xnaxuazi? akuyarkua anəpskon farəs
mçəçozi? akuyarkua ran iabanzaço?

a q ə z.

qəzk, 3so a3ə ixən. a3ə iaxixəz uəs iʔxuon
„szakuə psaa siruzi, mʔan, sara; izban akuzar
adgiəl aqnə snəquoit, a3aqnə sə3soit, a3yanaxə
sxalanə spərueit; iqam adunei aʔə sara seips

daʔa psaa. aqəz şəʔxuo3 arbaou iahan uəs
anaheit: „başa uʔxuoit akumzar, axif aips uzə
pəruam. abnʔa aips uzəyuam. akə bzianə iudə
ruazar eiha eiouup, irajanə inagzamkua ačkəs”

afəʔəmtənʔi amərxuagakua.

amra xaxaza afəʔəmtən affə-ña inxəlt. afə
ʔəmtənʔi amərxuagakua axʔa aips iaxabalak
giə idəkunaçeit. amərxuagakua akə, axiaʔ axə
kupaz inakupxəeit. nəkupala-aakupala, çəxua
rʔña 3guadar-ipa yaçqian, aqəz-qəz ʔa aqaar
ialagəeit. nas inapşə-aapşnə qəkurei fara kadə
luətraxi iceit. daʔa mərxuagak akutçara ina

akupxəeit. axiʔə xña, barfən zakia amʔəjyakua
arʔan akəi-kəi ʔa ʔnatit. iaraznak akutkua
giə eibarkarkarua ialagəeit, haufəst ʔa. mər-
ingak, afxa-tra inakupxəeit. afxakua aorəuña
akəmzakua rəikua rʔə inkəlpşit, nas rəmʔə-
yakua aarʔeinə v-v-vəña xuaagara iceit.

amra anbagələei? afəmtənʔi amərxuagakua amra işpa-
kunacei? apxiʔi amərxuaga zəkupxada? axiaʔ iqanaçazi?
itaxiʔi amərxuagakua zəkupxada? akutkuei afxakuei iqarçazi?

aoyi aləei aicənxara işalagaz.

(alaku).

lak, əqan, yəzagie, pʔəmagie zmamz. znə
nyakə ianəlanə işneiuaz, bgaxuyək abeit. ala
abgaxuyə inastalan eimanə abna inələlt; işnei-
iaz bgaduk, ašta rbeit. ari zəştada ʔa ala çaait.
ari zəştou hampən ianaai ʔgiaroup, izban aku-
ar, hyəqagie iaraznak hannarʔoit,—aheit abga-
uyə. ala abgaxuyə iaacrəçən abgadu ašta
inələlt, ala abgadu iaxizeit. uzuəstida uara ʔa
ala abgadu iazçaait.—sara apşəkua reiçbə soup,
uaala haicəzaap,—aheit abgadu. aləei abga dui
inələlt; işneiuaz amʔ ašta rbeit. ari zəştada-ña
inələlt,—ari zəştou hampən iqamlaroup, izban
akuzar, hyəqagie iaraznak hannarʔoit,—aheit
bgadu. ala abgadu inacrəçən amʔ ašta inxəlt.
ala amʔ iaxizeit.

uzuəstida uara ʔa ala amʔ iazçaait.—sara
akua reiçbə soup, uaala haicəzaap,—aheit
amʔ amʔ aləei eicnə işneiuaz, aoyə išta rbeit.
ari zəştada ʔa ala çaait.—ari zəştou iaqara adu-

škuakuoup, araŋ? açx lafcoup, ams? amya
xuasta tŋoup, amyadu?

7. açəsxu lasup, apsta (atša?) amra laşoup
amza? axərŋə tətup, akarçaxuəl (akaçaxuər?
acara (iaarŋinə) aara. aŋeıləxra... aŋqara... arzra.
abara... aguronara... aquəçra... azbaa iquazga
itoup, azəmyas?

8. aamtakua: iqou aamta (ojŋi), iqaz (iiasxiou
aamta, iqalaşa aamta.

asə cərcəruan, ıztuan. (iyə ojŋi aamtaləe
iqalaşa aamtaləei).

ŋəyratagalan aboukua yeŋxoit, ikapsoit. (iy
iqaz aamtaləei iqalaşa aamtaləei).

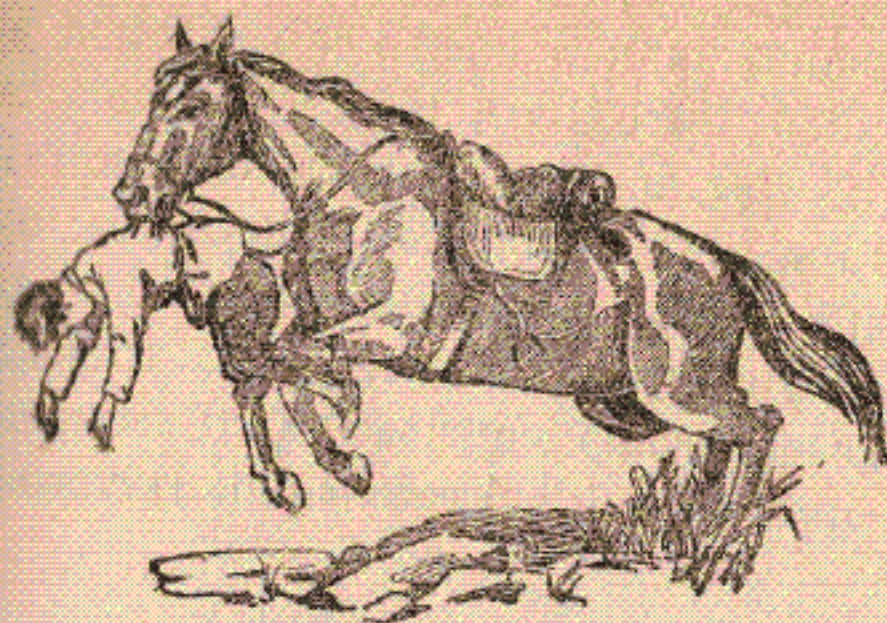
həzbala alaba apqara. (iyə iqou aamtala, sar
ipəsqoŋa, iqaz aamtala, uara ipuqoŋa, iqalaşa
aamtala, ani ipiqoŋa).

9. anəquara. (iyə yajak irəlaçanə iqo
aamtala).

arxra. (iyə pfajak irəlaçanə iqalaşa aamtala

bzia eibabo şəqou.

ebafrak, aan, ar irəlaz mahmatkari ha az
dərxiit. mahmatkari iŋiznəmkələzt, ifapə afkə
ışkələkəz iŋə dnaxiənhalt. mahmatkari ix
dzaməxuozŋa iŋə ıanaba, affəŋa ınfəmxəşgə
mahmatkari ifapə afkəl ıaakələit; nas aŋ
asas aaxnaxən, axapəckua rəla mahmatkari
daaimlagua dknə aynəqa daanagəit. ayn
mahmatkari drəzzeit, ixura ƣarheit, nas axul
tyə diddərŋalt.

mahmatkari ixura ouarcə egışagənz, iŋə
agua baapsxan ipsit. mahmatkari oyə ışimbac
ıla igua ıalst, iŋə anpsə naxəs drahatnə dəz-
məjeit; oxənlagiə ƣənlagiə aguryara daŋən.
mahmatkari dabaaxəit, iŋei-iŋi cəit, agaga aips
ıqaləit.

agurya oyə daryoit dagıagoit.

aıbaŋra aan mahmatkari dəzlazi? ıxizi? iŋə ıqanaçazi?
mahmatkari aynə ızeruzi? iŋə ıaxizi? mahmatkari iŋə apsa
şqıbel? iŋə anpsə ıxizi?

axulpçəsi (axulamçəs), amoiəi aztasi.

(alaku).

znə axulpçəsi, amoiəi, aztasi eiŋajeit axuha-
xıtra ıalagaracə, aba teirta adkian xətracə.

axulpçəs farda para apsaxəit apsaarŋkua
ıŋə ba aaxuara amşən nəŋ ıceit. daaraza
ımanlalanə ıxuhaxutit. aba zəgiə aztas ıakuçanə
rəftaxıqa ıxənhit. amyan amşən aquə aba aztas

azkua-aqnəṭ ixəṭṭən amṣən ialahaiṭ. aba apsəṣ
ilbaanadeiṭ. iqarçaxuaz, iaaiṭ. aṣtas uals iadər-
çeiṭ: rba zṭaz apsəṣ apṣaaranə, amguaqnəṭ rba
tnagarazə. ubri azouṛ aṣtas amṣenkua, azkua
aṣtaṭkua irtasnə apsəṣkua zakua. ubri azouṛ
amoi aoyə dknə, ckia delkaanə dzaunaṣtua.
axulpçəsgia wənla aṭzaṭaxua ubri azouṛ: aual-
haja apsaarṭkua irəmkrəzə, irəmxuaṭrazə.

marṭ aaba.

marṭ aaba aḥsa irəms nəḥouṛ. pəxia hsovet
ḥəntkarra axiənza-naṣaaṣoz aḥsa rəpstazara,
daara ibaapsən.

asovet mṭə aḥsa irnateiṭ axakuitra. axajet
darei ei qaraxəeiṭ zakuanla.

hsovet ḥəntkarra aqnə aḥsa auəs dukua
irxagəloup. acenṭrə nagzara komiṭet ireiṭouṛ.

akətsovetkua rqnə auəs rueiṭ.
egiərt aḥəntkarrakua rqnə aḥsa irəmam axa-
ultra, ua aḥsa xiəpsuṛ, rqa hatər akuəm.

kerazaa.

aḥəntkar danaxərx aṭtaxi apsən iaxapanə
qan amənşevikja. uərt aḥəntkar ixaan ačkias
qjanə aqajlar dərguaquan.

nestor lakoba, aparṭia anapxgarala, apsən
ikunxoz aqajlar eidkəlanə ilakuirgəlt keraz.

nestor lakoba, keraz axada aqajlar zərgu-
quaz amənşevikja drabafuan, drakupon.

ar qapf rəcərxraanə k
razaa amənşevik, ja apse
ialərceit.

apsnə axakuitra aiou
asovet myə sakugəlt ma
psba 21 şkusazə.

apsnə avt. s. s. re
publika dças iamaku
zegiə oieyləei kunagala
iaxiəmyapnagoz azə ac

essr aqənt iaiouit aorden lenin ixiz zxəu.

nestor lakoba apsnə axada, bolışevik h
sabra xadara axiuazə yədala iara iouit aorde
lenin ixiz zxəu.

azçaarakua: İkatan keraz aorganizacia ialadaz?
marş psba rzə ləşkol aqnə iqatçozi?

açara-laşaroup.

ajər, aurəs həntkar ixaan açara mayə
anxajei auəsujəi açara mayzanə irəman. abeia
daara bzia irbon anxajei auəsujəi açara axr
mamz, alascara iaxəçaz: çara zmam idərta m
yup, dlatup, drəchaup.

urəşəlan oktiabrəi arevoliucia du ifakuna
gəlt asovet myə, axakuitra.

auəsujəi anxajei irouit alaxtra, açara-laşar
irouit aşkolkua.

auəsujə, aqanxaja! İxakuitra aroiouuaraz
açara İçala!

İdəkul pxiala, alascara İəççnə alaşaraxi!

Iha İaanago „açara-laşaroup, açaradara laşcaroup“.

ar qapf.

ajər ar irxiyon kər zmaz, ahəntkar roi-
oungas, çərguas İamaz auaa.

hara har qapf İaxiyoit asovet respublika-
kua, auəsujəi anxajei eidəzkəlo, izəroiouuo.

har qapf İağioit akapitalistja auəsujəi aqan-
xajəi raotaja.

har qapf xadas drəmoup klim efrem-İpa
voroşilov.

kuyəra apxiara şıçaz.

kuyəra dəşxuyəz iani iabi psiş. kuyəra tən-xada dənxeişt. ixə iznəqumgo dalagəişt. iuaşa, iguəcxuşa drəmbola rəqarçeişt. kuyəra daara dəykuna bzian. auəsujə rpsə aips dərbo iala-gəişt.

kuyəra adərri itaxxəişt. azauad şkol dtalt. irlasnə içeişt apxiarei ayrei. aŭkukuei agazetkuei ibzianə drəpxio dalagəişt.

kuyəra auəs axluaz azauad aŭə aklub əqan. auəsujə xulpazəla aklub aŭə eizon; agazetkua, aŭkukua irəpxion: eilərkaavian anxafa bziakuei auəskuei aŭəlakua raxi iqou. kuyəra duk mər-çəkua aklub aŭə pxiağəlayəs dğaləişt. iuaşei igucxujei drəmbola zŭəqazçaz ibara iaftalt.

azçaarakua: ukətan aklub iqou zeipsrouzi? gazets aklub aŭə irouazi? aklub zxuartzouzi?

akətsovet.

akətsovet alxra aaiguişt. qabaala zxə nəquzgo zegiə aŭərxəiara ialagəişt. içabərgnə asovet alxra ibzianə aŭəzəqəçara ataxəup. izban aku-zar, anxaja raiaşa, akərmuəkua akərəşa, rə-ryafanə asovet ialaloit. aoiə auəs eiləeigoit, uirmanlalom, aŭgiara uakuirloit.

akətsovet alxrazə apxia aizara qarçeişt aşkol aqnə. aizara aŭnə oyə dagəmkua eizeit. ikəlšt 200 yək. axaja, 150 yək. ahsa.

akətsovet aqnə xanŕayəs izbaxu rheişt dana-qəei-ipa sabəda. içabərgnə sabəda darpəs bzian.

nəra iman, qabaala zxə nəquəzgo driuan drə-xraayən.

akətsovet aqnə xanŕayəs dəqazaroup aoyə akro zdərui, imaalo, guək ala aqanxaja rzə laapsaşa. izban akuzar, akətsovet auəs oiuiua, auəs rəja amoup, kollektiv-nxara arŕeira, ala-kurgəlara, aşkol, apxiarta-ynə, akoooperativ rac-xraara, ubas egiərtgiə.

sabəda dakunagoit akətsovet aqnə xanŕayəs.

akətsovet cxəraaras ianatozi aşkol, apxiarta ynə? asovet-kua hrxuioit, ihacxraueit. izla?

ikətan akətsovet alxra şpaqaz? asovet alxrazə zaqayə-ğarazi?

xanŕayəs ialərxəz ijlouzi, ixizuzi?

abatrak.

lahia dəşxuyəz iani iabi psiş. tən-xada dən-xəişt. mal ha akə iznəmxəişt. lahia ixə iznə-qumgo dalagəişt. kiranqra iguəla akulak kiət-kua ləə daagəit. kiətxua ipəxiafəz akiranq iŭəlatara qamçəkua dnəquicon ŭgiəla.

uaxəi-ŕni amamkua lahia dçəkənə kiətxua diiman. lahia auəs rəja iuan, axa kiətxua iguə daxuomzt, eskiəngiə diŭiuan, dikuŭqion.

lahia tənŭrak imamkua iguə dtaŭəuan, dəb-namlar psəxua imamkua dəqan.

ŭəmzt, iqunəmzt, iorə eidqiaqiala dəqan.

duk mərçəkua aamta aahişt. asovet mŭə qaləişt. anxaja kollektivla anxara ialagəişt.

lahia dkommunarxəişt. akollektiv aŭə xan-ŕayəs dğaləişt. akolxoz bziəxəişt, iaxabalakgiə iqarfo iqaləişt.

akalakı.

hkətan arteli qaləit. İmafi esnati arteli akalaki axi idəkunaçeit məfəna aaxuara. akalaki aqə irajoupi azauadkua, afabrikakua.

azauadkua afabrikakua rəə iqarçoit aıçar-kua, anərxaga-maraxukua. İmafi esnati akalaki aqnə daara inəqueit, irtaxəz amafənagiə aaxuana ixənhiit. amafəna daara rguə iaxueit arteli ialaz zegiə. İmafi esnati amafəna iayədənə iaarxueit amarakua, aıqukua, agazetkua.

akalaki akətəi ruəs akoupi. akalaki akəta iacxraaueit.

adgiəl rıra.

adgiəl iaxabalak, eipsəm: qara mēxuə apləmzi amoupi. aqəqara anəlapfi (abotanyrel) amalayıri apləmzi; anəlapfi amalayıri mēxuə izlou anəi xuartam, qəyra rəja aanaftuam.

adgiəl uacəla irırup. adgiəl dərıueit, ma araxu əkurpanə, ma auac akupsanə.

auac aqəqara marioupi: axkəara aqəxuan abonkua, amaxukua, abajkua, aguam-samkua eilaqzar, yəşkusa-xəşkusa rqnəx eilabaaueit, iua-cxoit.

auac adagiə adgiəl arıueit, ahaskiən-laça, asamquər. asamquər daara araxu irxahueit, mə-xugiə adgiəl arpsəloit, iarıueit. anxağa anxafə zdərua asamquər larçoit qafas, dgiəl rıəgas dəryagiə adgiəl dərıueit uac xufəla.

san-açayə.

İa şkusa sxəçuan. aşkol stan. syəzğa açayğa rəpxia sgəlan açarazə. bzia izbon agazet apxiara. aurokkua sanrəlgalak, esəmşə agazetkua srə-pxilon.

san açara ləmamzi, apxiara ləzdeşuamzi. agazetkua sanrəpxio dsədralanə dşəryuan. san ilguapxəit apxiara çara. lərçara salagəit. san ilçeit apxiaragiə ayragiə. duk, mərçəkua sərə eips sangiə dalagəit apxiaragiə ayragiə.

ajkua.

anxağa nxafəla eilalt. adgiəl, araxu, eilar-cəit. araxu rıra xəroiuit, apenqrkua arteit, idərp-xəit.

araxu rıakərtəqə eskiəngiə ickian, iban.

asilos qarçeiṭ. araxu rəfəṭ aṭəxuṭarkua irtar-
con. araxu psəlan, amṭ rəman.

ajkua axš rajanə irəmçuan. axš ialərxuan
aṭ, axuša rajanə. aj anuxio unapə bzianə izza.
aj aṭərgu zza, irba.

asilos zakuezi? ispaqarçoi?

aṭeidkəlara.

hkətan inxoz aqanxaja akolxoz qahçeiṭ.
anxara halagəeiṭ, sakut akolxoz xanṭayəs dalh-
xəiṭ, giargi hasabyəs. axaja uəss ihaman: aṭa-
oiuara, aṭalṭra, alaçara, atatən aitaḥara, araṭara,
atagalara.

aṭisakua uəss irəman: azzara, azaxra, aita-
hara, araṭara, arəpxra, aynə ailərgara, ubas
egiertgiə. auəsarakua rəṭ aṭisakuagiə aoiy ḥa
auəsura iaṭən. brigadala haṭšanə akun auəs
šaauaz. ojgiə hkolxoz aṭə brigadala haṭšanə
aup auəs šaaua, dousə iaauša aadərueiṭ; dəqam
hkolxoz aṭə zəkunaga zmouəz nxayəkgiə.
hara abeiara amya hakugəloup.

īkolxoz aṭə auəsura spaqou?

akət-nxaraṭ zakuanakua.

1. ianaamtou ijaouiou adgiəl mçxuə ipsə-
laxoiṭ ajaakəragiə agxom.

2. jlakə eikuərccaknə qarək ilaçaṭəm.

3. ilaçaṭu ajla eiləpšaṭup, eiləpšaau ajla
eilagaṭəm.

4. seida raja qalarazə iançarup araxu jla-bzia.

5. silosla aqaṭa iqaçou araxu mçxuə iarp-
çoloiṭ, axš-raja aanaṭueiṭ.

6. akolxoz ialalaz ixnəqugara mariaxoiṭ.

7. akolxoz aṭə eiçəṭx mspṭala (sdelisṭi-
nala) auəsura, ui eiha auəs arazoṭ, auəs rajagiə
acup, aalara iaouioup.

aarəxra maṭaxukua.

səkun iaaixueiṭ ṭbəgak. akolxoz axanṭayə,
mat iaaixueiṭ arṭeli azə aparxəga maṭəna. səkun
ṭəbəga ṭnak iazərxuamzṭ ṭaquakgiə. apar-
xəga maṭəna iarxuan yənyaja ṭaqua.

laha ara zərxuazi?

maṭənala anxara eiha izləeiouzi? izban?

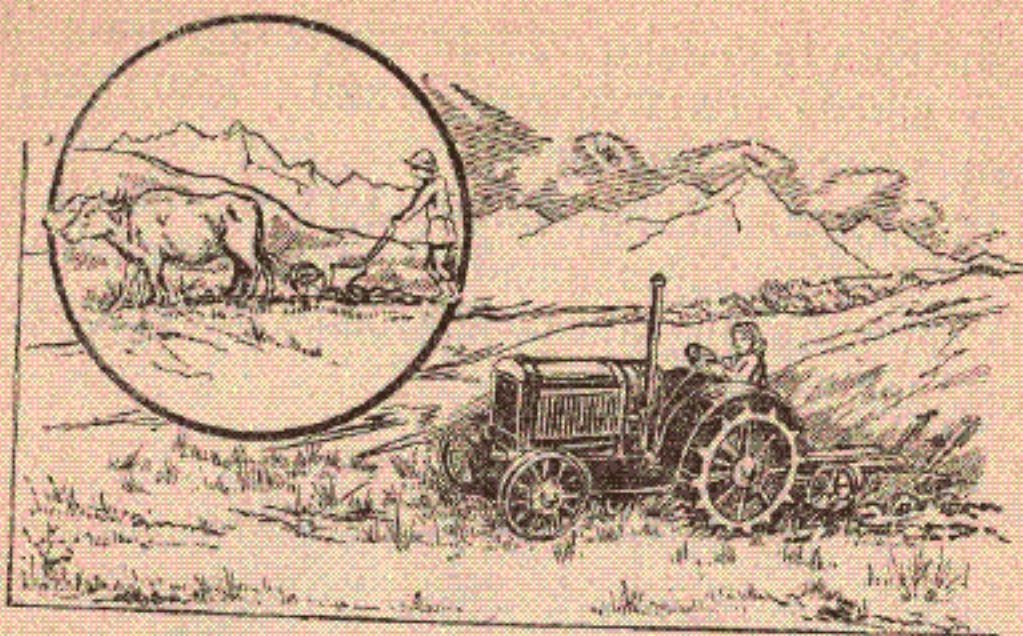
ajaouiara.

sarləp imala dəntas-aatasua djaouiouon ṭma-
nala, iaaiguara akolxoz aqnə ṭrakṭorla ijaouiouon.
sarləp iulakgiə ṭnak ijaouiouon f-jaḥak.

akolxoz ialaz qabaa mbakua irjaouiouon yəl
jaḥa, sarləp ibzianə dzəjaouiouomzṭ: matak, yma-
ṭək, neigacpxiaza ajaouiara iboiə inarxiuan,
deon ipsə ifarcə.

akolxoznikja isəxumaruaz, isəṭṭoz, rajak
qə mbakua rəjaouiuaṭkua rjaouiueiṭ, rəlaçaṭkua
laçeiṭ.

amta aaryaraxo ialagəeiṭ, sarləp idgiəl yeiṭ,
ajaouiara daquçit. kolxozaa sarləp ixə dzamə-

xuofa anərba inein idgiəl zegiə izərjaouiēi, ilarçei. sarləp kolxozaa auəs axəruaz dxuəcua drəxuapşuan.

idgiəl anərjaouiua, ianələrça drəheif akolxoz salaif ha. sarləp akolxoz dalarçei. akolxoz danalala naxəs sarləp ixəi itaajei məqugara mariaxəei.

anərxaga mafənakua ibzianə iaxərxəlapşua, adgiəl axdərjua auac jpa akupsanə, acakua eskiəngiə wəyra ləçla rəkujkua rqnənza ipup. rtatən maotazakua tatənla içərpaa iqoup.

acgui ahənapkuei.

acguə ahənapkua əkunaxzo ialagəei. esəmşə akəi-ybei anamfoz əqamzt. wnak ahənapkua eizan acguə hazlajənaxarəzi ha eidəşşəlo ialagəei.—işho lahuou,—ahan hənəp xuyək ahənapkua rəgutənə iaakupalt.—acguə anhzaiua

həzəruam azoup həkunaxua, acguə axuda aji xrup. hampən ianaailagi abtə hahalar, nas haynə hcalap.

daara ibzioup,—ahəif ahənəp du:—işuzbəz aji acguə axudagiə aji uzəxfər, hart zegiə tabup ha uahhar.

a 7 a w x u a.

znə aitaraxkua zegiə rweizganə amf ialtalt; aitaraxkua amf abna ilcanə adaqnə irkən, ləmnə lrfit; nas aşara ialagəei. a7a kulaaui, lya laain amf aləmha knə iaxo ialagəei. aitaraxkua zegiə a7a iakuqaalt:—uzaazi oje, uəbaqəz hara amf anahkuaz? a7a uəs rana-həit—stəmbei, pasaza abna səlalənə, amf pşanə, a7anə lafaxi işkəlsca, sara sakumzar lara ləngiə iləzkəşamzt. aitaraxkua zegiə a7a ləngiə dawa zəngiə ləxuarəm rhan amf a7anə wəjjanə a7a iarteit.

aſa ſgia ipxaſeit.

abas aoyə ƿxuarəla ixə ƿƿarxuiſueit.

aſaraxkua rƿeizganə izəſtalazi? aſaraxkua amſi abarſi? am
axiərſəz iaazi? aſaraxkua aſa iərhazi? aſa iaſhazi? aſaraxku
aſa iazəruzi?

aſənap azə acgugio ſaraxəup.

— ſguəla, iuahaxiou aſabſ bzia?—

aſeit aſənap xuə, aſənap du aƿə iaayna
kuren.

— acguə aləm iampəçaſeit, rəmheil
abar, hara hapslara aamta axiaa!

— umguroian, ſəlaſara!—

aſeit, aſənap du.

— baſagio uakumguəorən,
anapxəc aƿə uərt anneibaca,
aləm apſə tanə inxom:

acguə aiha mƿə zmou ſarax əqam.

a ƿ ə.

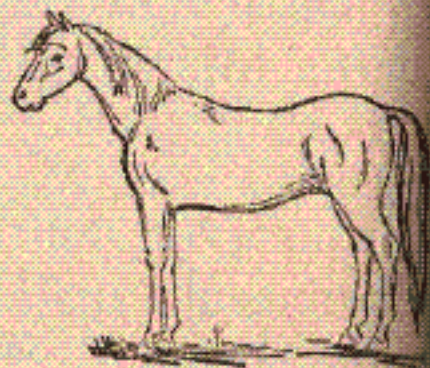
arçayə aklass-oiuə ianſeit aƿə zeipſro
azçaarakua:

aƿə iafozi? zaqa afozi?
akrəſpafo?

kranbafo? iajuazi? zaqa
ajuazi? aƿə anbafo, iſ-
pafo? iangəlo iſpagəlo?

aƿə annəquo aſarkua
ſpeixnago? ſaatk, zaqa
kilometr inəquozi, iyuazi?

aƿə aƿſpaxiyoſi? aƿə oyo izlaixuozi?

zaqa irpsouzi? aſarkua zəƿapozi?
nəqugaſas iataxəuzi?

izdəruaz ačayja art azçaarakua rtak, rheit.
largio art azçaarakua rtak, iſha.

amaamən pſka.

zmə maamən pſkak, arapa
ƿuaxt; aƿə itacanə ianaqəqa,
ilaxi eimanarceit.—ſan akə-
kan xaaup ſa amc ſəſzaap,—
aſeit iara.—nas akər zxəqua
aoyə iſho izlaxačəruzi! meup,
aſhabaja irho zegio. ſu! amca
iſuait, ſaqa iaſouzi,—aſhan
arapa orinə ikanarſi. an arapa
aſtmaxən, ipənə arəc aagul-
kə apa ianateit. agiama
zeipſrouzi ſa an apa iazçaait.

daara ixaaup,—aſeit apa.—uan aiaſa lheit,
aſaara ſəykun,—aſeit an,—ueihabaja irho
aqa, uguə itaz, iudəruazaait uapxiaqa—uei-
habə iquəſu iſarə ſxačalaſu.

ačarakua.

əənran. aſə du ſtan; oiouua ičaauan. ačə-
kua amləei axitei irgon. aſkunjaſio alaba-
lana rgudčə ačarkua ndərſon.

iſaſt azənra. apxənra aait. akəkəi ybakəl
akumzar ƿət zhaſa çəs nəmxeit. aſkusan
iſaſeit çya rəmamkua aſəſkamsi axuaci. uətra

hā oyə akə izəqamceit, lər hā akgiə zəqam-
lœit, zegiə aşəškamsi axuaci irfeit.
ajlar irdərt açarkua şxuartz.
açar xıya,—aƣəyra bzia uourc utaxəzar.

mai akə aƣazəqaçara.

mƣəbɬək şəbɬaz ačayɬa mai akə anəhā rƣa-
zəqaçara ialagəeit. idərxəieit iqarçaşa axɬajar-
kua, irçeit irhaşa aja einraalakua, afakua
ikudərgəloz apiesa.

mai akə mşkə şəbɬaz aşkol dərpszeit pla-
kaɬla, biraqla, itəla, bonə iaɬala.

mai akə azə aşkol aqna iqatçazi?
mai akə ləspazəqatçei?

guək ala iqaz ala.

nxayək lak iman; ala ajit, axapəckua kap-
seit, idaguaxəeit. anxayə ilaj ifərc iakuikəit;
ƣnak dnapxian laaiguara azəɬ (azməq) iqaz
aqna dneit, azəɬ axəku aƣə anəl (aşxua) kədƣa-
həlan. anxayə xah duk anəl inteican, nas anəl
aapərtlanə ala imanə dəntalt. anəl ajya naçifən,
azəɬ agutanə dannei, ala axah nacreihan azə
ialaiɬ; ala axah nacrəyrən izso anəl inaftalt.

anxayə anəl axə dnəkupalan, ajya rəxxa
ala axə dast; ala aquada axişə inəqaləeit, axə
adəryagi izso anəl iaftalt; adəryagi sasəp hā
anxayə ajya anaamyaniça, dnalyrən azəɬ dna-
lahait. anxayə azə dafua dalagəeit; afərha ila
nein işalşoz ixo ialagəeit. iargiə dmadaou-madafo

lœet larel eimanə işneiuaz aaigua auəs zuaz
anin anxayə azə daamərxəit.

anxayə ilaouərz iƣahhə ila aaiguədkəlanə,
aynaqa dceit. ui naxəs ila mɬxuə hatər aku-
cəno inəquigo dalagəeit.

anxayə imazi? laxizi ala? anxayə ila iaziuzi? anxayə
ixizi? ala iqanaçazi? ui naxəs anxayə ila dəspaz-
naquoz?

tagalara.

tagalara aamta aait. amxkua daara ibzian.
aqlurei lapɬiakua eixudxəfnə iƣan. amxkua
daara ičəşlaait. jamş rəstaxi aqkurei ƣəxra
ləlagəit.

anlər-çlakua afər rxissə irƣan. aɬaçlakua
lpxal-pxaiua aɬaqapşkua rƣan. aɬərguckuei
aphakuei aɬarzə rəkurəzɬa eikuajaza iqan.
aqlakua rəbonkua eiləşlaauan. apşa aascpxiaza
abonkua axixia hā ikapson. apsaakua azənra
aƣazəqaçara ialagəeit. apxara iaftou apsaakua
aƣəibarknə apxara dgiəlxaxi eixəeit. axuayakua
aƣəɬaxua ialagəeit.

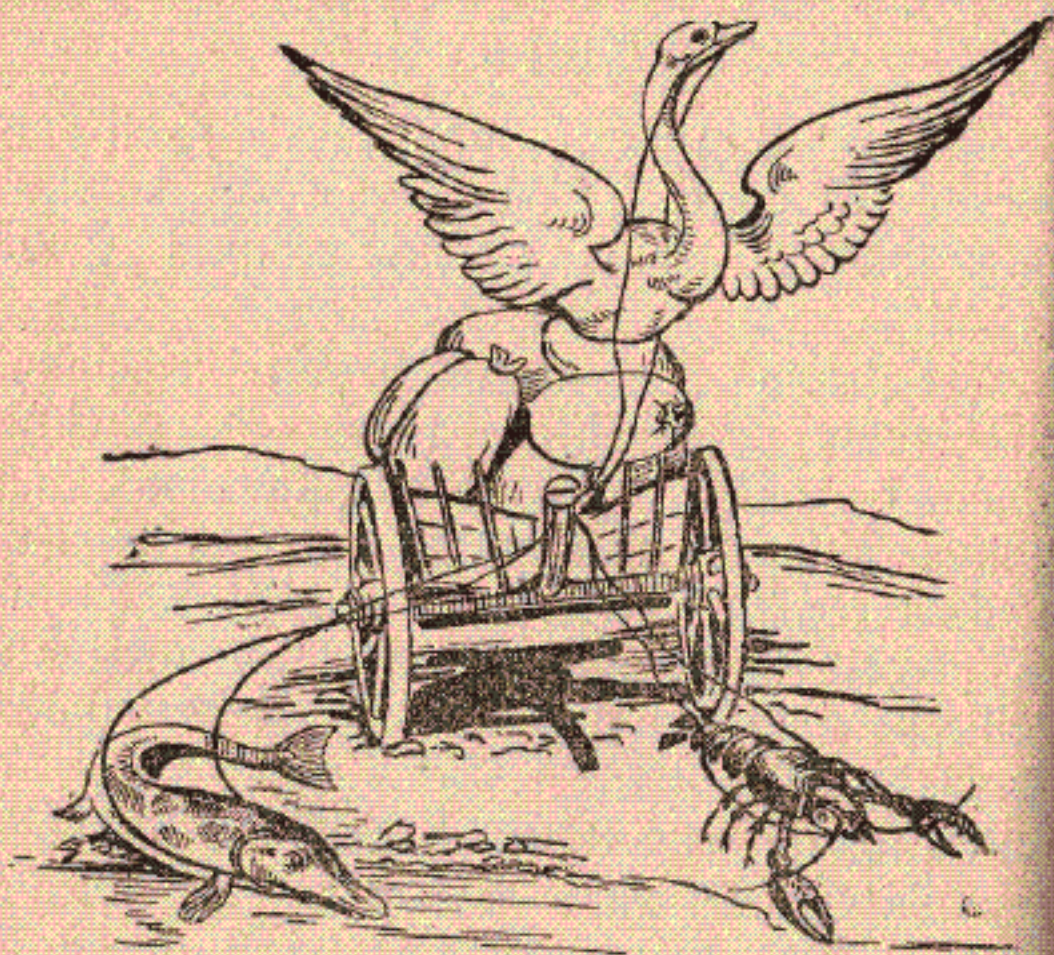
aqlakua rapxiazə zəbonə kəzəpsozi? rəstaxizə?
aɬ anbartjauei? uaha irtaauazi? iha, aƣəyra
aɬatgalo? iha azən apsnə psas inxo? adgiəl
pərtaxi ico?

lanamntou ijaouaz, ououua zɬəlxua adgiəl
içarçaz, aƣəyra rəja ioueit.

lanamntou ajaouara? alaçara? adgiəl zdərɬuazi? işpa-
aɬəpuei?

aqəzi adaotayiei apsəzi.

znə aqəzi adaotayiei apsəzi
auardən aidara zkuəz rgar rtaxxəit.
ineibəhanə rəxpəgiə rənəçarkt.
işrəlşo iaxoit, axa auardən çəsra akum.
aidara dara rzə ixiamtamta iqou,
axa aqəz pərnə jyanqa eixəit,

adaotayia ftaxila idəkult,
apsəz azaxiə eixəit.
axara zdəui izdəmi reilərgara hara iahualəm,
axa auardən ojəgi iaxigəlou inxəit.

aiyəzarəqə zharə eikumtəz, ruəs pxiaqa izcom.

axita axiərajou aṛəla.

afəmtan daapsit eskimos ikva xuyə. ui
daapsit itaykum xuykua rəla iəlakua rquyua,
nə ləlxəz iuadawə.

auada agutanə ayanax iannə aṭiulen ssa ar-
ləu. ui auada arlaşon egiaŕpxon.

ikva ian ui ayanax iaxaknahənə fəlxia
qaləon.

ikva amt-ja dzkuiəz aşərha dnəkuŕeit. iara-
mak, ineitəit aŭarəx ja iəlxəz iktəwi iikuei
iəlpəi eidəzaxələnə iqaz.

af acnxuras akəlhara iamaz, iapəraknahaz
əja dyaxan adaxiə iŕəneixəit. ala nəçqian
iutalt.

adə injəlt. daara ixitan, içaauan, ilaşcan.
aəon ua yba-xpa mza amra gəlazom, laşcaroup.
əpxən yba-xpa mza itaŭazom, laşaroup. aŭapə-
qap ua zənəzaskgiə iqazam. ubri azoup ikva iab
əəon lynə as-çaa izaləixua. əpxən ui, aŭakua
iəlxənə akial irgəloit.

eskimoskua xnəqugagas irərou faracarou
raxuəs irərou abnəjkua bjanə.
abnəj çarkueit, aje rfoit, axş rjueit, aja rəf-
çarə alərxueit.

aşoura təlakua.

aşoura təlakua rqnə asə bzançgiə iauzom,
ua eskiəngiə pxarou, apxən şourou. ua igə-
lou ačla duzzakua, alər mexuə iſkuou zrou.

abna ilou ira-
janə apsaai ala-
raxəi: aləmkua,
aſigrkua, aslankua,
amaamənkua, apo-
pugaikua, ubas
egjərtgiə.

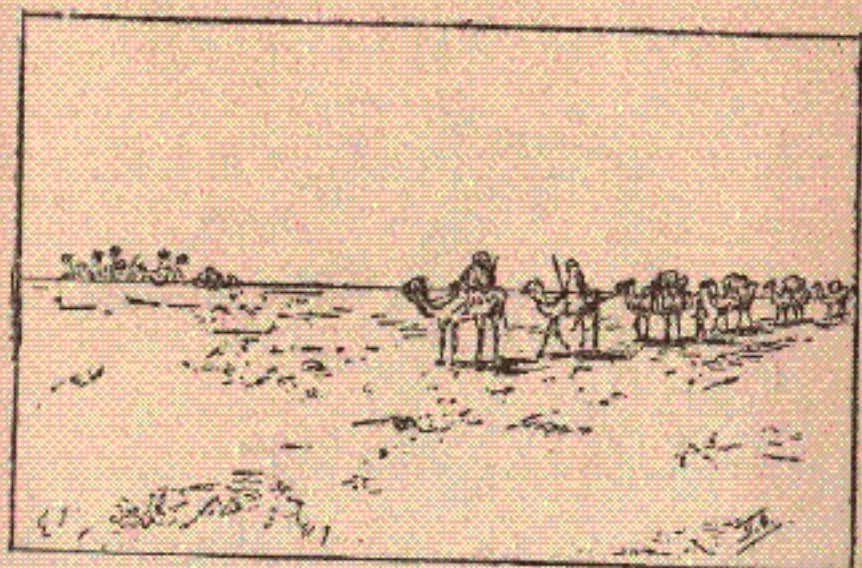
aşoura təlakua
rqnə iqaloit: ali-
monkua, apatrkal-
kua, abanankua,
akahua çlakua,
ayai kukumədra-
kua.

ua ačlakua rbonə rxiəssə eskiəngiə irərou.
iqou ua qara-qara şkusəkgiə jəkubark
akua axikamro. ua akgiə iuuam, şapəqapgiə
əkugəlam. ua jhərou, psləmzrou.

amaxφ.

ajhəra aqnə daara imayur azə. azkua axiə-
qou aup ahaskiəni ačlakuei axigəlo.

ajhərakua rqnə auua maxφda ixuartam.
amaxφ zəda, şarəda xuba-fba mşə iayhaueit.
ajhərakua rqnə aidarakuei auapsərei mya-
pargoit amaxφkua.

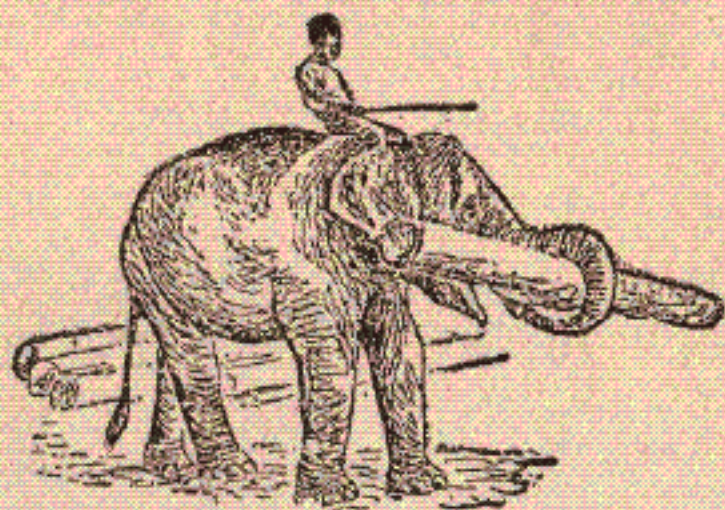
aləmkuei aſigrkuei.

aşoura təlakua rqnə iqou aləmkuei aſigr-
kuei. aləmi aſigri şarəs irərou psə zxou zegiə.
aləm daara amy amou. znəkti azşarək, aqia-
rəla aj kanəjueit, iafueit.

aſigrgiə aləm iaadyəlo amy amou.
araxu aſigrkua rqnə rəxiyara uadayur.
uərt ireipsur hara hacgukua. acguə ahənəp-
kua işrayəmsua aips aſigrgiə apşəkua iraysuam.

aslan.

aşoura təlakuā rqnə iqour aslan. aslan pstrəs
iqou zegiə ireihaur. aoyətəysa aslan iirscəlan

ixə iairxuoiť. ui imyapanagoiť aidara xiamtakua.
apənča du lamou ala akəd dukua itnaxueiť,
ačlakua əçnajjoiť.

akɸyɾa-maɾei aɪçaɾi afaçaɾi.

aɟarta (aguaban) zmaɾaxuuzi?—oyə danəɟo
içeiçoiť. xəxi ikuiçozı? ixuniçozı? axuɪ, axəzei,
aɟartei irəxiɜuzi?

apsuaa irɪərçozı? akumjə açqa irɪərçozı?
aoyə imoiçiçozı? ixəeiçozı? zəxiɜ hɪhaz amara-
kua zegiə irəxiɜuzi? aoyə ifapə iafaiçozı? iahhaz
zegiə irəxiɜuzi?

abgaxuyi aqmei.

abgaxuyi aqmei aya eicəlarçeiť. aya anəqala
ɸnak, aya hşap ha eibərɸeiť; aya aşara aɸha-
raan aqma la duk, aya ɸəyɾa aguta ialanar-

ɸeiť. aɸharazə abgaxuyigə aaiť; aya aşara iala-
gəeiť; abgaxuyə uəs aɸeiť.—ari aya aɟgiaraxi
sara isəmazaaiť, abziaraxi aqma, uara iuəmaz,—
ahan abziara iara iago ialagəeiť; ui aqma bzla
lambeiť. ui şeimark-aaimarkuaz abgaxuyə aac-
qian, aqma axudaɟa akəiť; aqma qaaiť; aqma
aqaabɟə ala iahaiť; ala yaçqian abgaxuyə akəiť.
aya aɟgiagiə abziagiə aqma iazənxəeiť.

aynə-maɾei aɸəs-maɾei.

arçayə aklass aqnə dzəkuɾozı?—astul. iapxia
igəlouzi?—astol. aoyə dzəkuiozi? axuyə (apşka)
dabagararçoiť? aɪaza ikukuarazə iztarçozı? abə-
sta zlaruazi? aquani akuabi axuartei iabaknar-
huel?

astul, astol, aquard, aɟardouə, akaruat, arməɜ,
agara, axuarta, axnəɪr eidkəlanə irəxiɜuzi?—
aynəmara. uaha ynəmaras ijdəruazi? adulap
oyə izlaimarozı? aynəmara qazçoda? azə zlaar-
gozi? azə zlarçozı?

ayə ztarçozı? abəsta ztaruazi? akuac zlarɜ-
uzi? abəsta znərçozı? afaɾ znərçozı? arəɟɾ zlar-
juazi?

irəlaixəuzi aoyə abatləkəei adərgani ahaqel?
maraxuəs irəlçuazi anəfapli, abyey, amsey?

akuqmei asəsi.

apsasa hapək itan. raaiguara axuyja aɪfəraɸə
aɸəarɸən arɪio iɾan. alakua nastxa rɸeikuap-
ana iɾan. imlafuaz kuqmak, apsasa raaiguara

iaait. akə upšaauet sguaxuoit uara ha içaait
asəs.—ahaskiənpška spšaauet. uara iumdəruei
ahaskiən kakaza, iiaɣqaraza iaxiəqou adaɣə
aħra zegiə isreionu; ua uzxara haskiən əfanə,
nas azəxiəɣə uneinə ajra ačkias eionu egişə-
qam,—aħeit akuqma.—uəs akuzar, akuac umfo-
zaan, ahaskiən pška ualazozaan uara; haifja-
zaait, haichlan exia naxəs uarei sarei,—aħian
akuqma iachua ialagəeit asəs. akuqma intgəla
aatgəlo asəs naskianagəeit, nas laxumarua iala-
gəeit, isaxumaruaz apsəɣgiara azaait, asəsgie
eimjjanə iafəit.

ixaləmçalan japşala zəzəzəxuo auua irħo: ruəs aup
izzəpşəsa, irħo akum.

amaamən.

amaamən axuə akuun, ačəxua amoun akum-
zar aoyəɣəysa eipsun. azə akə qaiçonə abar,
iargiə aqaçara ialagoit.

pħəsk iləman maamən; apħəs lmaamən ialər-
çeit aynəpssara, amapa rəckiara agaz anləmja-
lagi atanakiə atanə adkianaxi idəkulçon, adkian-
xiya amaamən zzaaz idəruan, atanakiə amxnə
agaz ntəpanə iatanə idəkuiçon, amaamən adkian-
xiya apara niətanə, agaz amanə aynəqa icon.

aynə oye danəqam, amaamən apħma pħəs
lkasə axanaçon, lhal aguə iakunarşon, ianataxəu
aixatə (arəfiatə) aaxuanə, apatə apara ialagon.
daɣa znəx, aştol andərxəialagi oye imbazakua
aştol iaxarəon, asəlfetka axuda ixnafuan, nas
afərçan azna auatka ntəpanə iajuan.

am i.

am i apsnə gəg-ğəgs iqou zegiə ireihaun,
amugie ubas iamoun. am i azbaxu zmahacda
am i daara ionuououn. axapəckuei asəpəckuei
aunə, içarnə iqoun. am i anguaam ikiɣəməɣua,
ašəħa inəquoit, ašta aoyə išta eipsun. akkarəɣə
am i ašəħa intgəla-aatgəlo, izəryua, inapş-aapsua
inəquoit. aoyə dabargiə iɣlanə icoit. am i anxuu.

iguaanə ianəqou ampən oye dəkunaɣlom;
uəsçan aoyə dabargiə ištaloit. am i iakəzgiə
inasəp ɣgian: iarəznək asəpəckua nailaçanə
ixə aja aakunajoit, ibaykuagiə pnatjoit. am i
iəloit aqkurei aza, aya-za, axia, daara bzla
iəboit acxa, akuac aza, aɣabaa afom, ampəngiə
ineiuam.

aləmi amli.

amli aləmi bnakə eicəlan; eskiəngiə abna eiməkənə eisuan; znə išeisuz iaapsan, ainəlara iakurkəit, eijajəit abna eiqaranə iršaracə. axa dara rəmala irəlmšəit: ayəqagiə amcxu rtaxxə-eit. ami *aagəlan uəs aheit:—azbja alhxəp,

huəs uərt idərreip. sara zəbyəs acguə sərgə-loit, uara uuəs awada anapə ianča: awada uəsla iqazoup egieqbaroup.—aja bzia uheit, axa sara zəbyəs abgaxuqə aazgoit,—aheit aləm.

uəra ihayə xoumčan, iuədixəualə aqəqə bziaara uakum-guəən.

a 7 a.

7ak axə aguə axlan, axə iaxašsua ialagə-eit:—sara šaraxs iqou zəgiə reiha srəchaup;

izban uhar, aoyə si7loit, alakua sr7loit, zəgiə sr7loit. eskiəngiə šlapə-rhapua adunei səkuzar ačkəs, azə sxə astar,—ašan a7a azaxiə iceit. azə axəku a7ə adaoukua a7a anərba, ifanə azə intapalt. a7a sir7a iabeit, iaangəlan axuəcra iala-gəeit, uəsgie axuəcit:—sara səkəs eijana adu-nei ikukuou apsrəkuagiə əqazaar, sə7zxsərqiəzi,—ašan a7a xənhinə a7əyanaxəeit aguə rtənyə.

aoyə7əysa.

adunei psə zxanə iqou zəgiə rapxia dgəloup aoyə7əysa. xšəyla zəgiə dreihəup. d7ajəit, dxuəc-eit, pstazaralagiə zəgiə dreiouup.

aoyə7əysa, a7apəqapi apsrəkuei apsaatrkuei ixə iairxuəit. a7apəqap axəbrakua rələixueit, ačiaakua ifari ifə7i rələixueit. apsrəkua drəlan-xoit, ifar rələixueit. aoyə7əysa adgiəl beiaras ialou zəgiə ixə iairxuəit.

aoyə ei7ar7əfa.

aoyə dei7ar7əp xə-xutanə: axə, axuamc, amaxa-faxa. axə apxiarəi axuta iaxizup axa7ə, axa7ə iamoup: alaxi, aqəmškua, alakua, apən-ča, a7ə.

naq-aaq axə iamoup aləmhakua, axə aštaxi iqou axuda iaxizup axuda-fata.

axəi axuamci eibətoup xudala. xəxi7i axu-amc iaxizup aguspə. aguspə aynuqqa itoup arəphakua, aguə, agua7a.

çqarî axuame laxizun amgua. amgua itoun
akiamsa, akiateikua. amaxa-faxa,—anarkua-yba,
afarkua-yba.

amîi akdi.

mîkə, akkara içalanə işneiuaz, qduk inaçalt.
xəxi ianəyaps, aq afxa şəçuaz abeit. aq afxa
axitəçtqioz zarjila kdək adknahalan; daara
maanala akumzar afxa axitəçuaz akdə oyə
dnanastuamzt. amî afərha aq inəkuləeit, akdə
aqnə iannei, akîəl ala əlfəha inagutast; akdə

aagialan amî axə abakha inadhalt. amî adə-
ryagi sapəla akdə inagutast; akdə aagialan amî

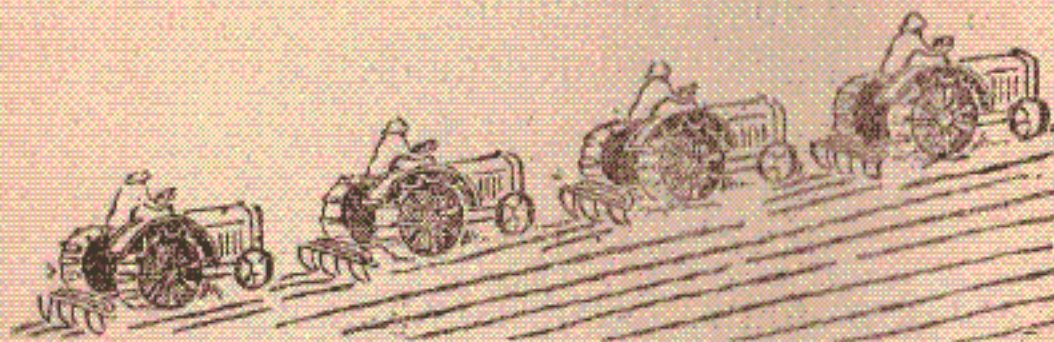
axə aquakha iaaxəeit. amî gualan, eihagiə ironu-
ouanə akdə iagutast. akdə aagialan amî axə
adək aaxnargəeit. amî ablaxaç nəçlha iceit. amî
jgiala iguaait; apxiar-farkua rəla akdə aaim-
lagua iknə iartit. akdə adəryagi, pasa aiha
ironuouanə axə iaaxəeit. amî aq izzəkulaz axa-
ştən, akdi iarei aibafra ialagəeit. amîi akdi
reibafra lasxəeit. duk mərəçəkua akdə ciaait,
amî aquada axişə, aq ialəyrnə çqa ilkahait.

enbaqaloi ubas?

izətueit asə,
apsə talt adə,
amş azhaueit...
enbaqaloi ubas?
amra ikanarcceiueit,
apa itueit
aya qaloit...
enbaqaloi ubas?
adkua jhueit, adgiəl baazoit,
akua ləeiueit...
enbaqaloi ubas?
adkua asə rəkuşun,
azkua açaə rxəun,
akuabaa-sabaa ləeiueit...
enbaqaloi ubas?

amafəna-traktor stancia.

apsnə aralonkua rəə (gal, oqamqəra, aqua) iqoup amafəna-traktor stanciakua. amafəna-traktor stanciakua rqnə iqakuoup adgiəl aku-aarəxrəzə iatəxkuou anərxaga marəxukua. atraktorkua, alaçağa-mafənəkua, aqaltgəkua, aralagəkua, ubas egiərtgiə. amafəna-traktor stanciakua rqnə auəs rueit açara-du zmoüi, agranomjei, anxaťa acxəraara azəzua. amafəna-traktor stancia iacənakua aralon aqnə iqou akolxozkuei asovxozkuei irəbjarçaz adogovor amqala adgiəl rəzəaoüoit, iayaltueit, ilanəçoit, iarafoit, ubas egiərtgiə adgiəl aarəxra iatəxəu auəskua rəqanaçoit. amafəna-traktor stancia akolxozkuei asovxozkuei idnarçoit aamtaləei, kunagaləei adgiəl akuaarəxra şatəxəu, aƣəyra azərharazə.

amafəna-traktor stanciakua rqnə itrəjueit agazet, iqoup aradioƣ telefon, apouťa, atelegraf. amafəna-traktor stanciakua kupoit akolxozkua rəroüoüuarazə, aƣəyra azərharazə, akolxoznikja rəpstazara aiouƣrazə.

amafəna-traktor stanciakua zəzkəuzi? nərxaga marəkuaş iqakuouzi amafəna-traktor stanciakua rqnə?

axkua.

adaqakua.

nəən	3
nəən saxia	"
apxiətəi asə	4
oktjabriatə	5
abəki sasueit	"
vladimir ilia-ipa lenin (ulianov)	6
lenin askol dantəz	"
vladimir ilia-ipa aqajlar rəzə dəkupayun	7
lenin	8
vladimir ilia-ipa auəsujə rəklass daxadoun	9
vladimir lenin dşərzəz	"
iosif vissarion-ipa ştəlin	10
kən iajəbɣ	11
ajəƣ aħəntkar ixəən anxaɣa irpstəzafəz	12
afaarjəra mƣəşə	13
aeroplan	14
askoləi akolxozi	15
asanitəz komissia	"
basitə ij amləei axitəi iəgon	16
"aibəga"	17
akolxoz bora	18
aynəti abnəti apşəkua	19
axuəşkusəti aplan	22
akuakı qapı	"
lenin ikuakı	23
abiraq qapı	"
kollektivla auəsura	24
azənəti auətra	25
asovxoz psərxə	"
açx lafca	26
asovxoz akolxoz	27
akətsovet axanƣayə xəmsada	28
hacxraap akuətəjla bziakua raazəra	29
abnəƣ psəşəkua	30
aapən	31
azauad aqnə	"
amş xləs	32
staajə	"

auətra	33
hşkol	"
açiaai iara axutakuei	34
apxiarəi amş jaouara nəha	35
milats iqou zegiə eiqaroun	36
akooperativ	"
asovet respublika	37
aqanxaja pxiaqa feixa!	38
ajç	"
aapən	40
amra	"
auətra kruzok, şalahxəz	41
açla-eitahara	"
apa	42
aapən	43
hcgua	"
axiapary	44
iunguzən alasbei acgua pşkəei	"
yəqa aiyəzja	45
arbaon xuyə	"
apsrkua reimakra	"
aynar pşrkua	46
aquarti akuuarkuei	47
aqəz	48
afətmətanrı amərxuagakua	"
aoyi aləei aicənxara işalagaz	49
afarkua ireionuzi?	50
ayrkua	51
bzia eibabo şəqou	52
axulpcəsi (axulamçəs), amərei aztasi	53
marı aaba	54
kerazaa	55
açara-laşaroun	56
ar qapı	57
kuyəra apxiara şıçaz	58
akətsovet	"
abatrak	59
akalakı	60
adgıəl rıra	"
san-açayə	61
ajkua	"

aşeidkəlara	62
akət-nxara p zakuanakua	"
aarəxra maraxukua	63
ajaouara	"
acgui aənənapkuei	64
aıa ɤxua	65
aənənap azə acgugıə ıaraxəun	66
aɤə	"
amaamən pşka	67
açarakua	"
mai akə aɤazəqaçara	68
guək ala iqaz ala	"
tagalara	69
aqəzi adaouayiei apsəzi	70
axıta axıərajou aıəla	71
aşoura ɤalakua	72
amaxɤ	73
aləmkuei aııgrkuei	"
aslan	74
agɤyra-maıei aıçarı aıaçarı	"
abgaxuyı aqmei	"
aynə-maıei ayəs-maıei	75
akuqmei asəsi	"
amaamən	76
amı	77
aləmi amı	78
aıa	"
aoyəɤəysa	79
aoyə eiɤarɤəfa	"
amı akdi	80
enbaqaloı ubas?	81
amaıəna-ırakıor şıncia	82

takzəpxəkuu aredaktor z. agrba.

ațex. redaktor n. tarkil.

takzəpxəkuu akorrektorja: v. kakalia, g. papaskier-pha.

akıəpxırazə irətoyp 7/iv-35 ş., akıəpxı aarxarazə anapə açayup 23/vi-35 ş. k1. af. 62x94
s./m. 51/2 k1əp. bənəc əq., 23,760 dər. nb. k1əp. bən. aƣə. azakaz № 1753. ațiraz 4100.
apliť № 35-A.

apsnəp həntkarra lıqə tətra atipografia lenin ixız zxəu, aqua aul. oktlabrpi
arevoliucia № 3.

ari aľquə akıəpxıraan agxakua iaiuəz rəriaşara

adaqia	asaxa xəxi iarķnə	aia arma- raxi iarķnə	i a n u p	ianəzar aķuən abas:
11	asaxia ianu iaçayup		auəsuyə arevoliucia	auəsuyə itaaja arevoliu- cia qalaanza.
15	10	2	aşkol ıķunja	aşkol ıķunja.
26	5	4	dərralaayə	dərrala ayə.
56	10-11	3	iaxiəmyapanagoz azə acik essr aqnəp iaiouiť	iaxiəmyapanagoz azə c.n.ķ. essr aqnəp iaiut.

axu 1 m.

82

5

60

